

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY SIDRA**

(fragmenty tekstu jednolitego)

1. OCENA LOKALNYCH ZASOBÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I WYSTĘPUJĄCE ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA.

1.1. Położenie fizyczno-geograficzne administracyjne, struktura użytkowania gruntów

- Gmina Sidra położona jest w obrębie mezoregionu Wzgórza Sokólskie wchodzącego w skład makroregionu Nizina Północnopodlaska (J. Kondracki 1978 r.).
- W układzie administracyjnym gmina Sidra położona jest w północnowschodniej części powiatu Sokółka i graniczy od wschodu z gminą Kuźnica, od południa z gminą Sokółka i Janów, od zachodu z gminą Dąbrowa Białostocka, a od północy z gminą Nowy Dwór.
- Strukturę użytkowania gruntów z roku 1997 gminy Sidra charakteryzuje poniższe zestawienie.

Tabela nr 1

Lp.	Wyszczególnienie	UŻYTKOWANIE GRUNTÓW			
		w granicach administracyjnych gminy		w indywidualnych gospodarstwach rolnych w gr. gminy	
		ha	%	ha	%
1.	Powierzchnia ogólna	17.396	100,00	14.759	100,00
2.	Użytki rolne, w tym:	13.144	75,55	12.416	84,13
2.1.	- Grunty orne	8.694	49,97	8.172	55,37
2.2.	- Sady	58	0,34	57	0,38
2.3.	- Łąki	2.432	13,98	2.380	16,13
2.4.	- Pastwiska	1.960	11,26	1.807	12,25
3.	Lasy	3.074	17,67	1.814	12,29
4.	Grunty pozostałe	1.178	6,78	529	3,58

Źródło: ważniejsze dane o gminach w 1997 r. — Urząd Statystyczny Białystok 1998 r.

1.2. Rzeźba terenu.

Gmina Sidra leży w obrębie makroregionu Niziny Północnopodlaskiej na terenie Wysoczyzny Białostockiej, a ściśle w mikroregionie zwanym Wzgórzami Sokólskimi.

Obszar powierzchni gminy charakteryzuje się dużymi deniwelacjami i występowaniem licznych pagórków moren czołowych, kemów i ozów o znacznych wysokościach tworząc urozmaicony krajobraz przypominający krajobraz pojezierza.

Najwyższe wzniesienia wzgórz morenowych występujące w południowozachodniej części gminy sięgają 210 m n.p.m. podczas gdy dolina Sidry położona jest na wysokości od 142 m n.p.m. w górnym biegu do 127 m n.p.m. w północnej części gminy.

1.3. Budowa geologiczna i surowce mineralne.

1.3.1. Budowa geologiczna

Pod względem tektonicznym obszar gminy Sidra położony jest w obrębie Wyniesienia Mazursko-Suwalskiego wchodzącego w skład platformy wschodnioeuropejskiej.

Podłoże czwartorzędu na omawianym obszarze stanowią osady kredy górnej i oligocenu. Miąższość pokrywy czwartorzędowej na terenie gminy jest zróżnicowana 120-160 m.

Czwartorzęd reprezentowany jest przez osady zlodowaceń od południowopolskiego do północnopolskiego.

Najstarszymi osadami czwartorzędowymi występującymi na powierzchni gminy Sidra są utwory

stadiału północnomazowieckiego zlodowacenia środkowopolskiego. Powierzchnia gminy to urozmaicona powierzchnia wysoczyzny polodowcowej nadbudowanej licznymi wzgórzami i pagórkami moren czołowych, licznymi kemami i wałami ozów. Stosunkowo niewielkie powierzchnie zajmują stożki sandrowe z recesji lądolodu, natomiast w południowo-wschodniej części gminy odsłaniają się osady wodnolodowcowe i zastoiskowe powstałe przed czołem cofającego się lądolodu.

W okolicy Poganicy między wzgórzami kemowymi rozpościera się płat osadów zastoiskowych. Na przełomie plejstocenu i holocenu rozpoczęła się erozja rzeczna w dolinie Sidry i Siderki, nastąpiła akumulacja piasków tarasu zalewowego i nadbudowanie ich osadami torfowymi. Na wysoczyźnie w obniżeniach bezodpływowych nastąpiła akumulacja osadów jeziornych, namulów i torfów.

1.3.2. Surowce mineralne.

Występowanie surowców mineralnych na obszarze gminy Sidra ściśle wiąże się z utworami czwartorzędowymi. Występują one przeważnie w przypowierzchniowej warstwie utworów czwartorzędowych i są eksploatowane metodą odkrywkową.

1. Na terenie gminy Sidra występują następujące surowce mineralne:

a) piaski ze żwirem eksploatowane są na lokalne potrzeby dość równomiernie na obszarze gminy. Na pograniczu gminy Sidra i Janów występuje złożo Racewo o zasobach przemysłowych. Eksploatowane są piaski ze żwirem o różnej genezie: piaski ze żwirem moren czołowych, piaski ze żwirem ozów, piaski ze żwirem kemów, piaski ze żwirem lodowcowe i piaski ze żwirem wodnolodowcowe.

2. W gminie Sidra zostały udokumentowane następujące złoża:

- Złożo Racewo — kruszywo żwirowo-piaszczyste i piaszczysto-żwirowe dla celów budownictwa. Stan zasobów bilansowych na 01.01.1991 r. w kat. C₁ + B wynosił 24.433,1 tys. ton,
- Złożo Jacowlany — złożo kruszywa naturalnego na obszarze moreny czołowej. Zasoby szacunkowe (w gminie Sidra i Sokółka) — 1.200,000 m³,
- Złożo Racewo-Nowowola – ustalono geologicznych zasobów bilansowych złoża piasku ze żwirem w kat. C₁ według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. w ilości: 16 264,09 tys. ton
Decyzją Marszałka Województwa Podlaskiego Nr DIT-III.7427.1.44.2021 z dnia 28 czerwca 2021 r.

3. Na terenie gminy Sidra zostały wydzielone następujące obszary perspektywiczne występowania złóż surowców mineralnych stałych.

- kruszywo naturalne
  - rejon Wólka,
  - rejon Wólczańska Góra,
  - rejon Sidra,
  - rejon Staworowo,
  - rejon Pohorany,
  - rejon Długosielce,
  - rejon Góra Łokietka,
  - rejon kol. Śniczany.
- utwory węglanowe — Gytia wapienna
  - dolina rzeki Kamienicy (Nowinka) zasoby szacunkowe 678.000 m³
  - dolina rzeki Kamienicy (kol. Nowinka) — zasoby szacunkowe 22.000 m³
  - dolina rzeki Siderki (Makowlany) — zasoby szacunkowe 370.000 m³
  - dolina rzeki Bierwicha — zasoby szacunkowe — 156.000 m³

4. Na terenie gminy występuje 51 czynnych punktów eksploatacji surowców mineralnych, z których 10 wyrobisk ze względu na zły surowiec, małe zasoby lub całkowity brak możliwości

rozszerzenia eksploatacji przeznaczono do rekultywacji. W pozostałych punktach eksploatacja prowadzona jest dorywczo przez okoliczną ludność, a surowiec zużywany jest na potrzeby budownictwa indywidualnego lub drogownictwa. Oprócz w/w punktów na terenie gminy zinwentaryzowano 7 nieczynnych punktów eksploatacji surowców mineralnych.

Materiały źródłowe — Inwentaryzacja złóż kopalin mineralnych stałych na terenie woj. białostockiego, gmina Sidra wyk. Przedsiębiorstwo Geologiczne w Warszawie „POLGEOL”— 1992 r. Archiwum — U. W. w Białymstoku.

9. KOMUNIKACJA

System komunikacyjny gminy Sidra stanowią:

- sieć drogowa,
- linia kolejowa,
- komunikacja autobusowa P.PKS.

9.1. Sieć drogowa

9.1.1. Struktura funkcjonalno-techniczna

9.1.1.1. Drogi wojewódzkie (byłe krajowe):

~~Nr 672 Korycin — Janów — Sokolany V klasy technicznej, Nr 673 Lipsk — Dąbrowa Białostocka — Sokółka IV klasy technicznej wg rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie ustalenia wykazu dróg krajowych i wojewódzkich (Dz. U. Nr 160, poz. 1071) regionalna, z dopuszczeniem kursowania pojazdów o nacisku 80 kN/oś.~~

Nr 671 Sokolany – Korycin – Knyszyn – Stare Jeżewo – Sokoły klasy technicznej Z/G/Z – klasy technicznej G na trasie Korycin – Knyszyn – Stare Jeżewo, z dopuszczeniem kursowania pojazdów o nacisku 8T/oś,

Nr 673 Lipsk – Dąbrowa Białostocka – Sokółka klasy technicznej G/Z – klasy Z na trasie Dąbrowa Białostocka – Sokółka z dopuszczeniem kursowania pojazdów o nacisku 8T/oś.

9.1.1.2. Drogi powiatowe (byłe wojewódzkie)

~~Wg rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 14 lipca 1986 r. w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg wojewódzkich (Dz. U. Nr 30, poz. 151, załącznik Nr 1 z dnia 29 sierpnia 1986 r.) oraz art. 103 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. Nr 133, poz. 872) Na obszarze gminy są następujące drogi powiatowe:~~

- 03 107 Nowy Dwór — Kudrawka — Sidra — Makowlany,
- 03 110 Sidra — Słomianka,
- 03 114 Nowy Dwór — Kuźnica — Saczkowce — Kowale — Kuźnica
- 03 115 Droga 03 114 — Mielešzkowce Zalesiańskie — Litwinki — Bieniasze — Śniczany,
- 03 117 Sidra — Staworowo — Achrymowce — Popławce
- 03 118 Droga 03 117 — Mikielowszczyzna — Bierniki — Krzysztoforowo — droga 03 114, 1261B Sidra — Śniczany — Racewo — Nowowola
- 03 120 Sokolany — Gliniszcz Wielkie — Zwierzany — droga 03 119
- 03 121 Droga 03 119 — Ogrodniki (Antonowo)
- 03 138 Zalesie — Długosielce,
- 03 161 Suchodolina — Sadowo — Nowinka — Romanówka — Holiki — Majewo Kościelne — Trzcianka — Bogusze — Sokółka
- 03 183 Janów — Kuplisk — Nowinka — Jałówka -Makowlany

9.1.1.3. Drogi gminne

~~Wg uchwały Nr XVI/105/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku z dnia 21 października 1986 r. w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych oraz lokalnych miejskich w województwie białostockim (Dz. Urz. Woj. Białostockiego Nr 12, poz. 140) oraz art. 103 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. Nr 133, poz. 872) Na obszarze gminy są następujące drogi gminne:~~

1	0347001	Sidra Bierwicha — Romanówka — Wólka — droga wojewódzka nr 161,
2	0347002	Romanówka — Klatka,
3	0347003	Wólka — Jałówka,
4	0347004	Chwaszczewo — granica gminy (Kamienica)
5	0347005	Słomianka — granica gminy (Reszkowce)
6	0347006	Jacowlany — Racewo — Poganica
7	0347007	Siderka — Szostaki granica gminy (Grzebienie)

		Mieszkwce Zalesiańskie — Litwinki — Bieniasze — Śniczany									
5	03 117	Sidra — Staworowo — Achrymowce — Popławce	9,000		2,400			6,600			
6	03 118	Droga 03 117 — Mikielewsczyzna — Bierniki — Krzysztoforowo- droga 03 114	5,300	2,250	1,050						2,000
7	1261B	Sidra — Śniczany — Racewo — Nowowola	12,351		2,038	6,066	12,351	2,650	1,300	0,950	
8	03 120	Sokolany — Gliniszcz Wielkie — Zwierzany — droga 03 119	3,325		0,450	1,425					1,450
9	03 121	Droga 03 119 — Ogrodniki (Antonowo)	0,350		0,050						0,300
10	03 138	Zalesie — Długosielce	2,000								2,000
11	03 161	Suchodolina — Sadowo — Nowinka — Romanówka — Holiki — Majewo Kościelne — Trzcianka — Bogusze — Sokółka	8,000					8,000			
12	03 183	Janów — Kuplisk — Nowinka — Jałówka - Makowlany	8,000		0,500		6,300				1,200
Razem			64,285	5,650	4,700	4,074	19,251	23,660	1,300	0,950	6,950

9.1.2.3. Drogi gminne

Długość dróg i rodzaj nawierzchni przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 40

l.p.	Nr drogi	Nazwa drogi	Długość drogi wg ewidencji	Nawierzchnie twarde			Gruntowe naturalne
				nieulepszone		ulepszone	
				tłuczniowe żwirowe 24 cm	brukowe	bitumiczne A	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	0347001	Sidra Bierwicha - Romanówka — Wólka — droga	10,400	1,200	0,900		8,300
2	034700		0,600	-	-	-	0,600
3	034700		4,000	-	0,400	-	3,600
4	034700		0,600	-	-	-	0,600
5	034700		2,167	-	-	-	2,167
6	034700		4,000	-	2,600	-	1,400
7	034700		3,900	2,950	0,380	-	0,570
8	034700		7,200	-	-	-	7,200
9	034700		2,000	-	0,300	-	1,700

10	034700		6,700	-	-	-	6,700
11	034700		2,700	-	-	-	2,700
12	034700		4,600	0,500	-	-	4,100
13	034700		1,800	-	-	-	1,800
14	034700		2,000	-	-	-	2,000
15	034700		1,800	-	0,800	-	1,000
16	034700		0,500	-	-	-	0,500
17	034700		0,150	-	-	-	0,150
18	034700		0,250	-	-	-	0,250
		Ulice we wsi Sidra					
19	034700		0,175	-	-	0,100	0,075
20	034700		0,352	-	-	0,352	-
21	034700		0,243	-	0,243	-	-
22	034700		0,948	-	0,405	0,543	-
23	034700		0,126	-	-	-	0,126
24	034700		0,143	-	0,143	-	-
25	034700		0,086	-	-	0,086	-
26	034700		0,394	-	0,394	-	-
27	034700		0,250	-	0,250	-	-
		Razem w 1997 i 1998 r.	58,084	4,650	6,815	1,081	45,538

9.1.3. Charakterystyka ogólna układu drogowego gminy.

9.1.3.1. Długość dróg.

Długość dróg według stanu na dzień 31.12.1997 r. i 31.12.1998 r. wynosiła: krajowych (obecnie wojewódzkich) Nr 672 i Nr 673 o twardej ulepszonej nawierzchni 13,66 km; wojewódzkich (obecnie powiatowych) 64,938 km; o twardej nawierzchni 57,038 km (w tym utwardzonej 44,65 km) oraz gruntowych 7,9 km, gminnych 58,084 km; o twardej nawierzchni 12,546 km (w tym ulepszonej 1,081 km) oraz gruntowych 45,538 km.

9.1.3.2. Gęstość dróg.

Gęstość dróg o nawierzchni twardej i twardej ulepszonej według stanu na dzień 31.12.1997 r. i 31.12.1998 r. wynosiła -47,8 km/100 km². W 1997 r. w województwie białostockim 48,8 km/100 km² i 26,9 km/100 km², ogółem 54,4 km/100 km² i 32,1 km/100 km²).

9.1.3.3. Ruch drogowy.

Średni **dobowy** ruch drogowy w 2015 r. w pojazdach rzeczywistych na dobę (p/d) na drogach wynosił:

Nr 672	1990	1995
Korycin – Sokolany	350	500

Nr 671

Sokolany – Korycin 1209

Nr 673

Dąbrowa Białostocka - Sokolany 2601 1.100 1.400

Sokolany - Sokółka 5054 1.300 2.100

Średni **dobowy** ruch drogowy w 2015 r. na w/w drogach w gminie wynosił 2518 p/d w 1990 r. — 775 p/d (w województwie białostockim 1.337 p/d, w kraju 2.280 p/d) oraz w 1995 r. — 1.125 p/d (w województwie białostockim 1.876 p/d, w kraju 3.227 p/d). (w województwie podlaskim – 2565 p/d, w kraju – 3520 p/d). W roku 2020 pomiarów nie dokonano.

9.1.3.4. Wskaźnik motoryzacji w gminie i w województwie białostockim, liczony w samochodach osobowych na 1000 mieszkańców przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 41

Wyszczególnienie	Lata			Prognoza	
	1996	1997	1998	2005	2010
Wskaźnik motoryzacji w gminie	121	146	164	340	400
Ilość samochodów	536	634	703		

osobowych w gminie					
Ilość ludności w gminie	4.430	4.350	4.296		
Wskaźnik motoryzacji w województwie białostockim	167	169	182	263	310
Ilość samochodów osobowych w woj. białostockim	110.232	118.965	127.433	190.700	234.700
Ilość ludności w woj. białostockim	701.164	701.684	701.393		

CZEŚĆ II

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SIDRA

---

1. OGÓLNE KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SIDRA

Główną funkcją gminy będzie rolnictwo. Gmina posiada niższą niż średnia wojewódzka jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Głównym kierunkiem produkcji będzie uprawa zbóż i ziemniaków oraz chów bydła, trzody chlewnej i owiec. Korzystnym aspektem rozwoju rolnictwa jest dość wysoka średnia wielkość gospodarstwa rolnego (o około 30 % wyższa niż średnia woj. Podlaskiego) i stały jej wzrost.

W polityce przestrzennej gminy istotną rolę powinny odgrywać funkcje uzupełniające takie jak rozwój przemysłu rolno-spożywczego opartego na miejscowych surowcach oraz rzemiosła głównie przemysłowego.

1.1. Problemy i bariery rozwoju gminy

W rozwoju społeczno-gospodarczym i przestrzennym gminy wyłania się szereg problemów i barier rozwojowych, których rozwiązanie wymagać będzie dodatkowych sił i środków finansowych.

Z uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy wyłaniają się następujące problemy rozwojowe:

- bariera demograficzna — niekorzystna struktura wieku ludności, starzenie się wsi, niski poziom wykształcenia, spadek liczby ludności szczególnie w wieku produkcyjnym,
- braki w istniejącej infrastrukturze technicznej i komunikacji: słabość dróg, rzadka ich sieć, brak oczyszczalni ścieków, urządzeń do utylizacji odpadów, braki w systemie telekomunikacji,
- bariera rozwoju rolnictwa — to głównie brak odbiorców produkcji rolnej jak też sieci zaopatrzenia i zbytu produkcji rolnej,
- zaniedbania w zakresie infrastruktury społecznej,
- uwarunkowania wynikające z ochrony środowiska, ograniczenia chemizacji rolnictwa wynikające z położenia w obrębie obszarów chronionego krajobrazu Wzgórz Sokolskich i części Parku Biebrzańskiego, jak też zlewni chronionych — wody podziemne bez warstwy izolacyjnej,
- potencjalne zagrożenia wynikające z utraty prawnej planu zagospodarowania przestrzennego gminy (z mocy art. 57 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym Dz. U. Nr 89, poz. 415 z późniejszymi zmianami), co może wpłynąć dezorganizująco na politykę ładu przestrzennego w gminie.

1.2. Szanse rozwoju gminy.

Z uwarunkowań rozwoju gminy wyłaniają się pewne szanse rozwojowe, które należy wykorzystać w polityce gospodarczej i planowaniu przestrzennym. Te elementy „Studium” powinny być podmiotem promocji gminy jako propozycje potencjalnym inwestorom.

Szansami rozwoju gminy są:

- potencjał ludzki — nadwyżki siły roboczej w rolnictwie, patriotyzm lokalny, dość niskie wymagania płacowe,
- istniejące niewykorzystane obiekty (opuszczone szkoły w Siderce, Zalesiu i Bierwisze oraz magazyny w Sidrze po Gminnej Spółdzielni przy ulicy Sokolskiej) stwarzają po przekształceniach funkcjonalnych i własnościowych, możliwości rozwoju lokalnych i ponad lokalnych urządzeń usługowych i produkcyjnych,
- zagospodarowanie znacznych pokładów kruszywa,
- małe zaludnienie czyste środowisko istniejący zbiornik w Sidrze i projektowane zbiorniki Bierwicha i Andrzejewo stwarzają warunki do rozwoju turystyki i agroturystyki,
- rozwój w południową część gminy rolnictwa ekologicznego (chroniona zlewnia rzeki Supraśl),
- baza surowcowa rolnictwa stwarza warunki do rozwoju małych zakładów przemysłu rolno-spożywczego i rzemiosła produkcyjnego.

1.3. Cele rozwoju przestrzennego gminy.

1.3.1. Główne cele rozwoju

- zapewnienie mieszkańcom gminy pracy i dochodów pozwalających na odpowiedni poziom życia,
- walory rolniczej przestrzeni produkcyjnej, istniejący majątek trwały, wzrost świadomości powinny stać się bodźcem do rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców.

1.3.2. Cele ekologiczne rozwoju

- ochronę funkcjonowania i zachowania ciągłości przestrzennej systemu środowiska przyrodniczego,
- wzbogacanie i racjonalne wykorzystanie walorów systemu przyrodniczego dla rozwoju rolnictwa i rekreacji,
- utrzymanie i racjonalne wykorzystanie obiektów środowiska kulturowego dla potrzeb turystyczno-krajoznawczych, rekreacyjnych i usługowych,
- zapewnienia normatywnych warunków sanitarnych dla miejscowej ludności.

1.3.3. Cele społeczne w zagospodarowaniu przestrzennym

- tworzyć warunki do zlikwidowania bezrobocia na wsi poprzez wzrost ilości miejsc pracy na terenie gminy rozwijając usługi a szczególnie w zakresie rzemiosła i turystyki,
- dążyć do stworzenia warunków dla podniesienia standardu zamieszkiwania to znaczy wyposażenia mieszkań w wodociągi, kanalizację, gaz itp.,
- podnieść poziom wykształcenia ludności, kultury, sportu, stwarzać odpowiednie warunki do ochrony zdrowia i opieki społecznej.

1.3.4. Cele rozwoju gospodarczego

- efektywne zagospodarowanie nie zagospodarowanego majątku produkcyjnego, surowców lokalnych, zasobów pracy i tradycji produkcyjnych,
- poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych,
- rozwój urządzeń obsługi rolnictwa i wsi,

- wykorzystanie możliwości produkcyjnych rolnictwa zgodnie z uwarunkowaniami wynikającymi z jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- rozwijać przemysł rolno-spożywczy w oparciu o surowce lokalne.

1.3.5. Cele rozwoju komunikacji

- dostosowanie stanu technicznego dróg do zmieniających się potrzeb komunikacyjnych,
- zapewnienie połączeń komunikacyjnych między sąsiednimi gminami drogami o nawierzchni twardej ulepszonej,
- przejęcia w zarząd administracji samorządowej dróg wojewódzkich mających charakter lokalny.

1.3.6. Cele rozwoju infrastruktury technicznej

- stworzenie warunków sprawnego funkcjonowania systemu elektroenergetycznego,
- zapewnienie zaspokojenia potrzeb odbiorców, w tym celu zakłada się rozbudowę i modernizację sieci SN 15 v,
- zapewnienie zaopatrzenia w gaz poprzez budowę gazociągu,
- w zakresie zaopatrzenia w wodę i gospodarki ściekowej należy rozwijać systemy wodociągowo-kanalizacyjne i utylizacji odpadów w celu zapewnienia potrzeb mieszkańców, podmiotów gospodarczych i społecznych w odpowiednich standardach,
- chronić wody, powietrze, gleby, miejsca zamieszkiwania ludności przed zanieczyszczeniami ściekami sanitarnymi, odpadami stałymi itp.
- zapewnić sprawne i niezawodne funkcjonowanie systemów infrastruktury technicznej w sposób ciągły i ekonomiczny.

1.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Lp.	Zakres bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę:	Powierzchnia użytkowa w ha		
		Funkcje zabudowy		
		Zabudowa zagrodowa, w tym zabudowa mieszkaniowa	Zabudowa usługowa	Zabudowa przemysłowa, produkcyjna, magazynowa
1.	Sformułowane, na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy, maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy	4,30	0,26	0,78
2.	Szacunkowa chłonność, położonych na terenie części gminy, obszarów o pełnej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach	4,30	0,26	0,78

	jednostki osadniczej, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy			
3.	Szacunkowa chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy	0,0	0,0	0,0
4.	Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1 oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, o której mowa w pkt 2 i 3	0,0	0,0	0,0
5.	<p>a) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy</p> <p>b) potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach, o których mowa w pkt 2 i 3 oraz w przypadku, o którym mowa w pkt 4 lit b, poza tymi obszarami</p>	<p><i>Przewidziane w studium przeznaczenie terenów nie wymaga ponoszenia przez gminę dodatkowych wydatków – teren posiada dostęp do istniejącej drogi publicznej, przeznaczenie terenu nie zmusza uzupełnienia sieci technicznych bądź obiektów infrastruktury społecznej.</i></p> <p><i>Nie występują.</i></p>		

Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę wykonano w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego w zakresie demografii, analizy środowiskowe, w tym zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko projektu zmiany studium, roczne sprawozdania z wykonania budżetu gminy i informacje statystyczne na temat zarobków mieszkańców. Analizę chłonności terenów w planach miejscowych przeprowadzono na podstawie udostępnianych przez gminę aktów planistycznych.

Z uwagi na fakt, iż dokument stanowi zmianę studium, a nie pełne opracowanie, za docelowy horyzont czasowy w obliczeniach uznano okres krótszy niż maksymalny określony w

ustawie o zagospodarowaniu i planowaniu przestrzennym (perspektywę nie dłuższą niż 30 lat) – i określono go na rok 2030. Ustawa nie precyzuje dolnej granicy czasowej przy bilansowaniu, pozwala to zatem dostosować go do charakteru dokumentu. Procedowana zmiana ma charakter doraźny. Obecne studium, przyjęte w roku 1999, wymagać będzie najprawdopodobniej w najbliższych latach całościowej aktualizacji. Dodatkowo podkreślić należy, iż zmiana studium obejmuje zaledwie jeden teren przeznaczony pod eksploatację kruszywa, co uniemożliwia wprowadzenie w jego obrębie zmian dostosowujących do wyników bilansu całej gminy w perspektywie kilku kolejnych dekad.

Szacując przyszłą liczbę ludności uwzględniono wyniki opracowania GUS *Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 (opracowanie eksperymentalne)*. Liczba ludności gminy w perspektywie roku 2030 będzie spadać, i wyniesie 3 131 osoby (na dzień 31.12.2020 gminę zamieszkiwało 3 358 osoby).

Natomiast zapotrzebowanie na zabudowę, pomimo spodziewanego spadku liczby ludności, będzie w najbliższym okresie rosnąć. Wynika to z zakładanego zwiększenia aktywności gospodarczej wśród mieszkańców i inwestorów zewnętrznych. Istnieją pewne rezerwy terenowe wewnątrz wykształconych już jednostek osadniczych, które pozwalają na zaspokojenie potrzeb w zakresie wielofunkcyjnej zabudowy.

Obowiązujące na terenie gminy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują ok. 2,4% powierzchni. Jednocześnie w ich obrębie rezerwy terenowe praktycznie nie występują. Dominującą funkcją w planach jest powierzchniowa eksploatacja kopalin, którą wyznaczono na gruntach wsi Racewo i Poganica. Inne przeznaczenie określono w zmianie planu ogólnego z roku 2001, w którym dwom odrębnym terenom we wsi Sidra przypisano funkcje oczyszczalni ścieków (teren zabudowano) i usług sportu (boisko sportowe). Tym samym rezerwy terenowe określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego nie występują.

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy w zwartych jednostkach osadniczych i planach miejscowych. W związku z powyższym, nie istnieją przesłanki przeznaczania nowych terenów pod zabudowę.

Wprowadzana zmiana nie będzie najprawdopodobniej wiązać się z koniecznością finansowania przez gminę sieci komunikacyjnych, infrastruktury technicznej, czy obiektów infrastruktury społecznej. Wiąże się to z charakterem proponowanego przeznaczenia terenów w zmianie studium, a także faktu, iż teren ten posiada dostęp do istniejącej drogi publicznej.

2.6. Kierunki i zadania rozwoju komunikacji

Gmina Sidra obsługowana będzie siecią dróg, linią kolejową i komunikacją autobusową.

2.6.1. Sieć drogowa

2.6.1.1. Drogi wojewódzkie

1) Przepustowość dróg i prognozy ruchu przedstawiają się następująco:

- Przepustowość dróg o szerokościach jezdni 6 m i 7 m przy poziomie swobody ruchu D wynoszą 1050 p/h i 1250 p/h,
- Na podstawie pomiarów ruchu w 2015 r. wyniki w p/d były jak niżej:
Nr 671

Sokolany – Korycin - 1209

Nr 673

Dąbrowa Białostocka – Sokolany - 2601

Sokolany – Sokółka - 5054

~~2) Przepustowość dróg o szerokościach jezdni 6 m przy poziomie swobody ruchu D wynoszą 1050 p/h.~~

~~3) Prognozy ruchu na podstawie pomiarów ruchu w 1995 r.~~

	1995	2000	2005	2010	2015
~~Nr 672 Korycin – Sokolany~~	~~500~~	~~600~~	~~800~~	~~900~~	~~1100~~
~~Nr 673~~					
~~Dąbrowa Białostocka – Sokolany~~	~~1400~~	~~1800~~	~~2200~~	~~2700~~	~~3100~~
~~Sokolany – Sokółka~~	~~2100~~	~~2800~~	~~3500~~	~~4200~~	~~4900~~

~~4) Z porównania przepustowości dróg z prognozą ruchu w 2015 r. wynoszącym 672 – 100 p/h ($0,095 \times 1100 = 104$), 673 – 300 p/h i 450 p/h ($0,095 \times 3100 = 294$, $0,095 \times 4.900 = 465$) 671 - 115p/h ($0,095 \times 1209 = 115$), 673 – 247p/h i 480 p/h ($0,095 \times 2601 = 247$, $0,095 \times 5.504 = 480$) wynika, że istniejące przekroje dróg mają duże rezerwy przepustowości.~~

~~5) Na drodze Nr 672 może znacznie wzrosnąć ruch po przełożeniu przebiegu drogi Nr 18 Warszawa – Białystok – Kuźnica – granica państwa w ciąg m.in. tej drogi.~~

~~6) Zgodnie z projektem studium zagospodarowania przestrzennego województwa białostockiego, w celu omińnięcia Krajowego Parku Puszczy Knyszyńskiej przewiduje się zmianę przebiegu drogi Nr 18. Droga ta w I etapie przebiegałaby na trasie Białystok – Knyszyn – Korycin – Janów – Sokolany – droga Nr 18 (z budową nowego odcinka drogi) oraz docelowo na kierunku Stare Jezowe – Tykocin – Knyszyn – Korycin – Janów – Sokolany – droga Nr 18.~~

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego, w celu omińnięcia Krajowego Parku Puszczy Knyszyńskiej przewiduje się zmianę przebiegu drogi S19. Droga ta przebiegałaby na trasie Kuźnica Białostocka – Sokółka – Janów – Korycin – Knyszyn – Białystok.

~~7) Przy przełożeniu trasy przebiegu drogi Nr 18 według w/w koncepcji, parametry i rozwiązania techniczne obecnej drogi Nr 672 docelowo trzeba będzie dostosować do parametrów drogi ekspresowej.~~

~~8) Parametry techniczne i użytkowe dróg przyjmować zgodnie z obowiązującymi przepisami obecnie rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie. (Dz. U. Nr 43, poz. 430).~~

- 9) ~~Należy liczyć się z potrzebą poszerzenia pasa drogowego do 40 m oraz przy budowie dróg zbiorczych jednostronnych lub dwustronnych do 50 lub 60 m.~~
- 10) Zgodnie z art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. ~~ustawą o drogach publicznych zmienionej art. 52 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej — w związku z reformą ustrojową państwa (Dz. U. Nr 106, poz. 668)~~ **objekty budowlane przy drogach publicznych powinny być usytuowane w odległości od zewnętrznej krawędzi jezdni co najmniej:**
- a) ekspresowej:
- na terenie zabudowy miast i wsi 20 m,
  - poza terenem zabudowy 40 m;
- b) wojewódzkiej
- na terenie zabudowy miast i wsi 8 m,
  - poza terenem zabudowy 20 m.
- 11) Na etapie modernizacji drogi trzeba będzie opracować ocenę oddziaływania drogi na środowisko, z uwzględnieniem właściwej prognozy ruchu, z równoczesnym ustaleniem zasad i warunków realizacji zabudowy wymagającej ochrony w jej otoczeniu oraz ochrony istniejącej zwartej zabudowy przed uciążliwościami ruchu. Do czasu wykonania oceny oddziaływania drogi ~~(Nr 18)~~ **(Nr S19)** na środowisko postuluje się dla obiektów budowlanych przeznaczonych na pobyt ludzi zachować minimalne linie zabudowy, 100 m od krawędzi jezdni.
- 12) Uwzględnić parametry drogi w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego łącznie z warunkami zagospodarowania ich obrzeży, wynikających z oceny oddziaływania drogi na środowisko.
- 13) Wprowadzić urządzenia zabezpieczające w miejscach największych możliwości powstania kolizji na drodze z ruchem lokalnym i pieszym.
- 14) Wykonać zabezpieczenia istniejącej i projektowanej zabudowy przed uciążliwościami ruchu samochodowego w miejscach wskazanych w ocenie oddziaływania drogi na środowisko.
- 15) Minimalizować ilość nowych włączeń ulic i zjazdów, zwłaszcza z lewoskrętami z wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów budowlanych i uzgodnić je z zarządcą drogi.

2.6.1.2. Drogi powiatowe

- 1) ~~Zgodnie z art. 6 a ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych zmienionej art. 52 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej — w związku z reformą ustrojową państwa (Dz. U. Nr 106, poz. 668 do dróg powiatowych zalicza się drogi inne niż określone w art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 1, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą".~~

Na podstawie w/w ustalenia, można zakwalifikować tylko następujące drogi: 03 107, 03 110, 03 114, 03 115, 03 119, 03 161 i 03 183.

- 2) Sprawne powiązania zewnętrzne gminy będą realizowane poza drogami wojewódzkimi, drogami powiatowymi o następujących numerach: 03 107, 03 110, 03 114, 03 115, 03 119, 03 161, 03 183.

- 3) Przy założonym standardzie w „projekcie studium województwa białostockiego”, że ośrodki gminne powinny mieć połączenia między sobą drogami o nawierzchni twardej ulepszonej przewiduje się w pierwszej kolejności do modernizacji drogi powiatowe o następujących numerach: 03 110, 03 114, 03 115, 03 119 i 03 183.
- 4) Parametry techniczne i użytkowe dróg przyjmować zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43, poz. 430).
- 5) Zgodnie z art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, zmienionej art. 52 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. przytoczonej w punkcie 2.6.1.2.1) „ kierunków rozwoju”, obiekty budowlane przy drogach publicznych powinny być usytuowane w odległości od zewnętrznej krawędzi jezdni drogi powiatowej, co najmniej:
  - na terenie zabudowy miast i wsi   8m,
  - poza terenem zabudowy   20 m.
- 6) Na etapie modernizacji drogi należy wykonać ocenę oddziaływania drogi na środowisko, z równoczesnym ustaleniem zasad i warunków realizacji zabudowy szczególnie wymagającej ochrony w jej otoczeniu oraz ochrony istniejącej zwartej zabudowy przed uciążliwościami ruchu.
- 7) Uwzględnienia właściwych parametrów dróg w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego łącznie z warunkami zagospodarowania ich obrzeży, wynikających z oceny oddziaływania drogi na środowisko.
- ~~8) Można przypuszczać, że ulegnie zmianie numeracja dróg powiatowych i gminnych na mocy art. 10 lit. C ust. 5 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, zmienionej art. 52 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. przytoczonych w w/w punkcie 2.6.1.3.1, który brzmi „Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia sposób numeracji oraz zakres, treść i sposób prowadzenia ewidencji dróg i obiektów mostowych”.~~

2.6.1.3. Drogi gminne

- 1) Struktura funkcjonalno-techniczna i przestrzenna dróg gminnych określona w punkcie 9.1.1.3 „uwarunkowań studium może ulec istotnym zmianom w przypadku zaistnienia okoliczności określonych w punkcie 9.5. „uwarunkowań studium” po zaliczeniu wymienionych dróg do dróg gminnych oraz w punkcie 2.6.1.3.1. „kierunków studium” w przypadku przekazania części dróg powiatowych pod zarząd gminy.
- 2) Wewnętrzne potrzeby transportowe gminy realizowane będą poza drogami wojewódzkimi i powiatowymi drogami gminnymi.
- 3) Parametry techniczne i użytkowe dróg gminnych należy przyjmować zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43, poz. 430).
- 4) Bieżące remonty i modernizację dróg należy wykonywać z uwzględnieniem priorytetów dla:
  - odcinków dróg obsługujących największą liczbę mieszkańców i obszary o najwyższej w skali gminy aktywności gospodarczej,
  - odcinków o największych zagrożeniach funkcjonowania ruchu, mogących wywołać zakłócenie życia społeczno-gospodarczego części sieci osadniczej.

- 5) Numeracja i ilość dróg gminnych może ulec zmianom z przyczyn określonych w punktach 2.6.1.2.8.) i 2.6.1.3.1.) „kierunków studium”.

2.6.2. Techniczne zaplecze motoryzacji

- 1) Dla poszczególnych programów zagospodarowania zaleca się przyjmować:

- a) wskaźniki miejsc postojowych przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 51

L.p.	Wyszczególnienie	Jednostka odniesienia	Ilość miejsc postojowych
1	2	3	4
1	Administracja	1000 m ² p.u.	8-24
2	Handel	1000 m ² p.u.	7-20
3	Zakład pracy	100 zatrud.	8-14
4	Restauracja	100 miejsc konsumpcyjnych	12-20
5	Kościół	100 uczestników mszy	10

- b) stacja paliw zaleca się przyjmować wg zasady, że 1 stacja o 4÷6 dystrybutorach może obsłużyć 5.000÷6.000 samochodów.

- c) miejsca obsługi samochodów zaleca się programować wg następujących wskaźników:

1 st. / 300÷400 samochodów,

1 st./ 300÷400 m² powierzchni stacji.

- 2) Przy wskaźników motoryzacji w 2005 r. do 340 i 2010 r. do 400 należy sukcesywnie dążyć do zaspokojenia potrzeb w zakresie technicznego zaplecza motoryzacji jak przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 52

l.p.	Wyszczególnienie	Lata	
		2005	2010
1.	Wskaźnik motoryzacji	340	400
2.	Ludność ogółem w gminie	3.900	3.500
3.	Ilość ludności		
4.	a) w Sidrze	763	781
5.	b) w gminie	3.137	2.719
6.	Parkingi krótkiego postoju	37	42
7.	Ilość samochodów osobowych	1.326	1.600
8.	Ilość pojazdów	2.210	2.200
9.	Niezbędna ilość stacji paliw	1	1
10.	Niezbędna ilość zakładów naprawy pojazdów	9÷12	10÷13

Postuluje się utrzymanie rezerw planistycznych przy drodze Nr 673 z przeznaczeniem do obsługi komunikacyjnej.

2.6.3. Koleje

- 1) Z uwagi na zaliczenie linii kolejowej Warszawa — Białystok — Sokółka — Suwałki — Trakiszki — granica państwa do europejskich korytarzy kolejowych — E26 (Helsinki) — (Tallin — Ryga — Warszawa) planuje się jej modernizację z dostosowaniem do kursowania pociągów z prędkością 160 km/h, z budową drugiego toru oraz jej elektryfikację.

- 2) Należy zwiększyć bezpieczeństwo przy transporcie kolejną ładunków niebezpiecznych poprzez zaostreżenie przepisów bezpieczeństwa i ich rygorystyczne egzekwowanie.
- 3) Wykorzystać koleje w większym stopniu do transportu ładunków masowych.

2.6.4. Komunikacja autobusowa.

Przy przyjętym w „projekcie studium zagospodarowania przestrzennego byłego województwa białostockiego” standardzie dostępności 2 km do przystanku autobusowego, należy stworzyć warunki do obsługi wsi Zwierzany.

Zapewnienie właściwego standardu obsługi podróżnych wymagać będzie:

- a) utrzymania we właściwym stanie technicznym dróg, po których kursują autobusy,
- b) sukcesywnej wymiany starych autobusów na nowoczesne, bardziej funkcjonalne z dostosowaniem dla ludzi niepełnosprawnych i mniej uciążliwych dla środowiska,
- c) obniżenia przez Przedsiębiorstwo PKS kosztów funkcjonowania, a w efekcie do obniżenia cen usług transportowych.

2.6.5. Ścieżki rowerowe.

Wyznaczenie ścieżek rowerowych przewiduje się na trasach : Sidra — Szczerbowo — Kurnatowszczyzna — wokół zbiornika wodnego po jego zrealizowaniu — Andrzejewo — Ogrodniki — Sidra, Sidra — Szostaki — (Grzebień — Różanystok) i Sidra — Bierwicha — wokół zbiornika wodnego po jego zrealizowaniu.

2.7. Kierunki i zadania rozwoju infrastruktury technicznej

Proponowane rozwiązania oparto na aktualnym rozeznaniu bieżących i przyszłych potrzeb. Dopuszcza się możliwość wprowadzenia nowych elementów i rozwiązań systemów bez konieczności zmiany treści studium pod warunkiem, iż nie zostaną naruszone istotne jego elementy.

2.7.1. Zaopatrzenie w wodę.

2.7.1.1. Prognoza zapotrzebowania wody.

Do obliczenia zapotrzebowania wody w Sidrze przyjęto:

- 1) wskaźniki zapotrzebowania wody
  - na cele bytowo-gospodarcze mieszkańców 150 dm³/dM przy 100 % korzystających z wodociągu i wskaźnikach nierównomierności dobowej $N_d = 1,3$ i godzinowej $N_h = 2,5$,
  - dla zakładów użyteczności publicznej 15 dm³/Md przy $N_d = 1,1$ i $N_h = 2,5$,
  - na cele drobnego przemysłu 10 % zapotrzebowania na cele bytowo-gospodarcze przy $N_d = 1,15$,
  - dla zwierząt gospodarskich 10 % zapotrzebowania na cele bytowo-gospodarcze przy $N_d = 1,2$ i $N_h = 3,0$,
  - na własne potrzeby wodociągu 15 % średniego zapotrzebowania,
  - cele p.po z. — 10 dm³/s.
- 2) liczbę mieszkańców w Sidrze w okresie kierunkowym 2010 r. przyjęto 780 osób.

Ogólne zapotrzebowanie wody w miejscowości Sidra

Tabela 53

Wyszczególnienie	$Q_{\text{śrd}}$ m ³ /d	Q_{maxd} m ³ /d	$Q_{\text{śrh}}$ m ³ /h	Q_{maxh} m ³ /h
cele bytowo-gosp. mieszkańców	117,0	152,1	4,8	15,8

zakłady użyteczności publicznej	11,7	12,9	0,5	1,34
zwierzęta gospodarskie	11,7	14,0	0,5	1,76
drobny przemysł	11,7	13,5	0,5	0,6
Razem	152,1	192,5	6,3	19,5
Potrzeby własne wodociągu	22,8	22,8	0,95	0,95
Ogółem	174,9	215,3	7,25	20,45
Cele p. pożarowe				36,00
Ogółem z p. poż.				56,45

Zatwierdzone zasoby ujęcia w ilości 33,8 m³/h pokrywają potrzeby mieszkańców Sidry w godzinach maksymalnych rozbiórów w okresie kierunkowym.

Nie zabezpieczają jednak zapotrzebowania przeciwpożarowego i przewiduje się pokrycie tych potrzeb z ujęcia w Makowlanach i Krzysztoforowie poprzez budowę spinki sieci wodociągowych Sidra — Makowlany i Sidra — Potrubowszczyzna.

Do obliczenia zapotrzebowania wody w pozostałych wsiach gminy przyjęto scalony wskaźnik zapotrzebowania wody w wielkości 160l/Md przy 100 % korzystających z wodociągu i wskaźniku nierównomierności dobowej $N_d = 1,3$ i godzinowej $N_h = 2,5$.

Ilość mieszkańców w okresie kierunkowym 2010 roku podłączonych do poszczególnych wodociągów przyjęto wg prognozy ludności w gminie 3500 w tym 780 miejscowość Sidra i 2.720 pozostałe wsie, z tego:

wodociąg Makowlany - 2.070 osób,
wodociąg Krzysztoforowo - 660 osób.

Zapotrzebowanie wody przez mieszkańców wsi podłączonych do poszczególnych wodociągów

Tabela 54

	Zatwierdzone zasoby ujęcia m ³ /h	Zapotrzebowanie wody w 2010 r.			
		$Q_{d\ \acute{s}r}$ m ³ /d	Q_{max} m ³ /d	$Q_{h\ \acute{s}r}$ m ³ /h	$Q_{h\ max}$ m ³ /h
Wodociąg Makowlany	82,0	331	430,6	13,8	44,8
Wodociąg Krzysztoforowo	54,0	105,6	137,3	4,4	14,3

Zatwierdzone zasoby ujęć wody wodociągu Makowlany i Krzysztoforowo zabezpieczają potrzeby mieszkańców podłączonych i planowanych do podłączenia do poszczególnych wodociągów w godzinach maksymalnych poborów jak również potrzeby przeciwpożarowe. Nadwyżka wody z tych ujęć będzie stanowiła uzupełnienia potrzeb przeciwpożarowych Sidry.

2.7.1.2. Kierunki działania i zadania w zakresie zaopatrzenia w wodę

- 1) Zapewnienie ciągłej dostawy wody o jakości zgodnej z obowiązującymi normami sanitarnymi w ilości pokrywające] pełne potrzeby odbiorców i przeciwpożarowe poprzez:
  - a) utrzymanie w należyтым stanie technicznym z ewentualną modernizacją i rozbudową istniejących ujęć wody i stacji uzdatniania w Sidrze i Makowlanach,
  - b) przystosowanie stacji wodociągowej i ujęcia wody w Krzysztoforowie Gospodarstwa Mieszkaniowego Zasobu Skarbu Państwa w Makowlanach do potrzeb grupowego wodociągu wiejskiego,
  - c) zwiększenie pewności i sprawności dystrybucji wody oraz zmniejszenie ilości sytuacji awaryjnych w wyniku diagnozowania stanu technicznego sieci wodociągowej i wymiany niesprawnej armatury (np. zasuw) oraz odcinków sieci o dużej awaryjności, które są przyczyną przerw w dostawie wody, jej ubytków, okresowego pogorszenia jakości i strat ekonomicznych.

- d) Rozwój sieci wodociągowej w gminie z wykorzystaniem istniejących wodociągów:
- w miejscowości Sidra w zakresie umożliwiającym podłączenie do niej całej zwartej zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej istniejącej i projektowanej oraz w miarę zgłaszanych potrzeb zabudowy rozproszonej,
  - do wodociągu Makowlany sukcesywne podłączenie wsi dotychczas nie zwodociągowanych leżących w północno-zachodniej części gminy, a mianowicie: Siekierka, Bierwicha, Słomianka, Nowinka, Wólka i w południowo-wschodniej części gminy: Śniczany, Zwierzany, Jurasze, Bieniasze, Ogrodniki,
  - połączenie wodociągu Makowlany z wodociągiem w Sidrze, którego wydajność nie zabezpiecza zapotrzebowania przeciwpożarowego,
  - do wodociągu w Krzysztoforowie podłączenie wsi leżących w północnej i wschodniej części gminy: Pohorany, Bierniki, Podsutki, Siderka, Szostaki, Staworowo, Zalesie, Potrubowszczyzna i połączenie z wodociągiem Sidra,
  - w miarę zgłaszanych potrzeb do rozproszonych gospodarstw kolonijnych,
  - na potrzeby rozwoju poszczególnych wsi i turystyki.
- 2) Propozycje rozwoju sieci wodociągowej pokazane w części graficznej studium są orientacyjne i mogą ulec zmianom w trakcie szczegółowych analiz projektowych.
- 3) Utrzymanie w należyłym stanie technicznym z możliwością sprawnego uruchomienia eksploatacyjnego dla ewentualnych potrzeb obrony cywilnej istniejących studni głębinowych określonych w punkcie 10.5.7. „Uwarunkowań”. Likwidację studni każdorazowo należy uzgodnić z organem do spraw obrony cywilnej.

2.7.2. Odprowadzenie i oczyszczenie ścieków sanitarnych

- 1) Przyjmuje się rozdzielczy system kanalizacji w gminie, składający się z niezależnego systemu kanalizacji sanitarnej do odprowadzenia ścieków bytowo-gospodarczych i poprodukcyjnych do oczyszczalni ścieków oraz oddzielnego dla kanalizacji deszczowej, z urządzeniami podczyszczającymi do odprowadzenia wód opadowych z terenów zabudowanych.
- 2) Systemy scentralizowane kanalizacji sanitarnej na terenie gminy powinny być rozwiązywane z uwzględnieniem następujących kryteriów
- w miejscowościach o największym w skali gminy procencie ludności w ogóle, a produkcyjnej w szczególności, a także o najprężniejszej gospodarce. Stworzy to większą niż w innych wsiach szansę na uzyskanie od mieszkańców partycypacji finansowych w kosztach inwestycji, a także najefektywniejsze jej wykorzystanie,
  - w miejscowościach, w których zlokalizowane są lub będą zakłady obsługi ludności, generujące znaczne w skali lokalnej ilości ścieków sanitarnych takie jak: szkoła, ośrodek zdrowia, zlewnia mleka,
  - w miejscowościach, w których przewiduje się rozwój mieszkalnictwa, sektora gospodarczego, turystyki.
- 3) Kolejność rozwoju scentralizowanych systemów kanalizacji sanitarnej wg kryteriów podanych w punkcie 2):

- a) budowa kanalizacji sanitarnej i zbiorczej oczyszczalni ścieków z punktem zlewnym nieczystości płynnych w miejscowości gminnej Sidra z etapową realizacją oczyszczalni,
  - b) budowa kanalizacji sanitarnej w poszczególnych wsiach i odprowadzenie ścieków za pośrednictwem ewentualnych przepompowni do oczyszczalni w Sidrze z realizacją w pierwszym etapie we wsiach: Makowlany, Poganica, Racewo, Jacowlany i w II etapie we wsiach: Siekierka, Bierwicha, Słomianka i na terenach turystycznych wokół zbiornika „Bierwicha” po jego zrealizowaniu oraz w Juraszach, Śniczanach i na terenach turystycznych wokół zbiornika „Andrzejewo” po jego zrealizowaniu,
  - c) w pozostałych miejscowościach o zwartej zabudowie, przyjęcie sposobu rozwiązania gospodarki ściekowej, czy w oparciu o zbiorczą kanalizację sanitarną z oczyszczalnią ścieków, czy przetłoczenie do najbliższej wsi, podłączonej do oczyszczalni, czy też przyjmując budowę indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków, powinno być poprzedzone szczegółową analizą techniczno-ekonomiczną.
- 4) Podjęcie decyzji co do budowy oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej w danej wsi wymagać będzie każdorazowo.
- sondażu wśród mieszkańców odnośnie chęci i możliwości partycypacji w kosztach inwestycji,
  - rozeznania możliwości uzyskania zewnętrznego wsparcia finansowego,
  - wyznaczenia lokalizacji oczyszczalni ścieków i kanałów sanitarnych w trybie planowania przestrzennego (wskazane w części graficznej studium propozycje mają charakter orientacyjny).
- 5) Na obszarach zabudowy rozproszonej, w której nieracjonalna jest budowa systemów scentralizowanych, przewiduje się preferowanie indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków dla zabudowy mieszkaniowej, a dla ewentualnych zakładów lokalnych kontenerowych oczyszczalni ścieków. Należy dążyć do eliminowania odprowadzenia ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych, gdyż jest to rozwiązanie uciążliwe dla użytkowników i nie zapewnia ochrony środowiska, wód gruntowych. Zbiorniki szczelne należy traktować jako rozwiązanie przejściowe, na terenach jeszcze nieuzbrojonych, ale przewidzianych do objęcia kanalizacją zbiorczą.
- 6) W długofalowym procesie porządkowania gospodarki ściekowej w gminie, szybki postęp techniczny w dziedzinie oczyszczania ścieków może zaowocować rozwiązaniami dziś nieprzewidywalnymi, a pozwalającymi uporządkować gospodarkę ściekową w gminie niższymi nakładami finansowymi, niż jest to możliwe przy obecnie znanych technologiach.

2.7.3. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów stałych.

- 1) Stworzenie systemu gromadzenia, usuwania i unieszkodliwiania odpadów stałych w sposób racjonalny, gwarantujący ochronę środowiska i maksymalne wykorzystanie wtórne składników użytkowych, odpowiadającego nowym przepisom prawnym, uwzględniających wymogi Unii Europejskiej, wymagać będzie:
  - a) prawidłowej, zgodnej z założeniami projektowymi gminnego wysypiska odpadów stałych zlokalizowanego na gruntach wsi Sidra,
  - b) rekultywacji zamkniętego gminnego wysypiska znajdującego się obok nowego,

- c) opracowania specjalistycznego projektu techniczno-organizacyjnego systemu gospodarki odpadami stałymi,
  - d) przygotowanie organizacyjne systemu selektywnej zbiórki odpadów z wydzieleniem surowców wtórnych i odpadów niebezpiecznych,
  - e) przeprowadzenia wśród mieszkańców kampanii promocyjnego tego systemu,
  - f) wprowadzenia w gminie systemu selektywnej zbiórki odpadów, uwzględniając w pierwszej kolejności największe miejscowości w gminie: Sidra, Makowlany, Poganica, Racewo, Jacowlany, Jałówka, Chwaszczewo, Siekierka, Bierwicha, Słomianka,
  - g) wybrania przedsiębiorstwa zajmującego się obsługą selektywnej zbiórki odpadów z ustaleniem zadań, jakie będą do niego należały,
  - h) prowadzenia w sposób ciągły edukacji i pracy ze społeczeństwem, szczególnie dziećmi i młodzieżą w zakresie propagowanego systemu zbiórki odpadów,
  - i) tworzenia warunków i zachęt do rozwoju lokalnego przetwarzania surowców wtórnych,
  - j) ustalenia rzeczywistej strefy oddziaływania wysypiska na środowisko i wprowadzenie trybem planu miejscowego.
- 2) Specjalistyczny projekt techniczno-organizacyjny systemu usuwania i unieszkodliwiania odpadów stałych, wykonany na zlecenie gminy powinien w szczególności określić:
- mankamenty funkcjonowania dotychczasowego systemu i wstępne opinie mieszkańców co do kierunków jego zmian,
  - prognozę co do ilości i składu odpadów w tym ilości i rodzaju odpadów do recyklingu oraz odpadów niebezpiecznych,
  - określenie systemu zbiórki odpadów w miejscu wytworzenia tj.
    - rozwiązanie wielopojemnikowe, w których ilość pojemników uzależniona jest od ilości zbieranych asortymentów surowców wtórnych (makulatura, metal, szkło, tworzywo sztuczne, tekstylia) oraz odpadów do unieszkodliwiania przez przedsiębiorstwa specjalistyczne i odpadów, których nie można wykorzystać gospodarczo,
    - rozwiązanie dwupojemnikowe — surowce wtórne i odpady do unieszkodliwiania w jednym pojemniku z późniejszą segregacją w zbiornicy odpadów i w drugim pojemniku do wywiezienia na składowisko odpadów,
  - celowość ekonomiczną i techniczną bezpośredniego odbioru selekcjonowanych odpadów w miejscu wytwarzania i transportu surowców wtórnych do zbiornicy odpadów, a odpadów, których nie można wykorzystać gospodarczo na składowisko gminne, albo zastosowanie kontenerów przy wsiach z okresowo transportowanymi odpadami (w większych ilościach) do zbiornicy odpadów lub na składowisko w zależności od ich rodzaju,
  - w przypadku wariantu w kontenerami ich lokalizację z uwzględnieniem: maksymalnej dostępności w ruchliwych punktach — obok szkół, zakładów usługowych, handlowych itp.

- określenie ilości i lokalizację zbiornic odpadów z wykorzystaniem tam gdzie to jest możliwe i racjonalne nie zagospodarowanych terenów usługowych rolnictwa bądź wyznaczenie nowych w trybie planowania miejscowego, w przypadku stwierdzenia, iż istniejące rozwiązanie na gminnym wysypisku nie zabezpiecza wszystkich potrzeb w tym zakresie,
- określenie niezbędnego wyposażenia zbiornic odpadów,
- określenie co należy zrobić ze zgromadzonymi odpadami niebezpiecznymi,
- określenie warunków techniczno-ekonomicznych do ewentualnego lokalnego przetwarzania surowców wtórnych oraz zachęt do rozwoju tego typu działalności,
- koszty przedsięwzięcia, sposób jego finansowania z uwzględnieniem środków pozyskiwanych z zewnątrz i efektywności użytkowej,
- harmonogram realizacji przedsięwzięcia z uwzględnieniem etapowania i rozwiązań przejściowych.

3) System selektywnej zbiórki odpadów stałych.

Przygotowanie organizacyjne systemu selektywnej zbiórki odpadów wymagać będzie podjęcia przez samorząd gminy uchwały o wprowadzeniu systemu selektywnej zbiórki odpadów i uchwalenia „Regulaminu gospodarki odpadami”, który powinien szczegółowo regulować funkcjonowanie tego systemu, a przede wszystkim określić:

- rodzaj pojemników jakie powinny być stosowane w systemie,
- miejsca lokalizacji pojemników,
- asortymenty surowców wtórnych oraz odpadów do unieszkodliwiania jakie powinny być selektywnie odzyskiwane,
- sposób usuwania odpadów wielkogabarytowych - czy mieszkańcy we własnym zakresie wywożą do zbiornic odpadów, czy następuje zbiórka odpadów wystawionych przed posesje w określonych dniach np. raz w kwartale,
- graniczną częstotliwość wywozu pojemników z odpadami,
- co należy robić z odpadami nie zagospodarowanymi,
- zadania i odpowiedzialność przedsiębiorstw obsługujących system,
- system opłat za wywóz i utylizację odpadów z uwzględnieniem zachęt do selektywnej zbiórki odpadów,
- obowiązki mieszkańców, administracji budynków mieszkalnych i innych podmiotów gospodarczych objętych systemem,
- sankcje administracyjne i ekonomiczne w przypadku niewłaściwego wypełniania zadań przez uczestników selektywnej zbiórki odpadów.

4) Zadania przedsiębiorstwa zajmującego się obsługą systemu gospodarki odpadami w gminie:

- współudział w organizowaniu systemu,
- zawieranie umów z mieszkańcami, zobowiązujących do selektywnego zbierania i odstawiania odpadów,

- rozstawianie pojemników do selektywnej zbiórki odpadów — zgodnie z regulaminem,
- dostarczanie mieszkańcom worków do selektywnej zbiórki,
- systematyczne odbieranie worków z zebranymi odpadami w cyklach określonych w zawartych umowach, systematyczna wymiana pojemników z zebranymi odpadami na puste,
- ewidencjonowanie odbieranych worków i pojemników z wyselekcjonowanymi surowcami wtórnymi i odpadami do unieszkodliwiania,
- wystawianie mieszkańcom rachunków za wywóz, utylizację odpadów, jeśli koszty nie są wliczone w cenę worka lub w podatek,
- segregowanie surowców wtórnych oraz odpadów do unieszkodliwiania na poszczególne odmiany,
- wywóz zebranych surowców wtórnych i odpadów do zakładów przetwarzających surowce wtórne bądź na Uspisko,
- nadzorowanie i kontrolowanie prawidłowości selektywnego gromadzenia odpadów przez mieszkańców,
- obsługa rejonowych zbiornic odpadów,
- zgłaszanie w gminie wniosków o ewentualne sankcje wobec mieszkańców, którzy nie przestrzegają regulaminu gospodarki odpadami,
- okresowe konserwacje i czyszczenie pojemników we własnym zakresie, bądź przez przedsiębiorstwa usługowe,
- zabezpieczenie składowanych odpadów przed zamoczeniem, spalaniem, zabrudzeniem, a surowców wtórnych dodatkowo przed kradzieżą,
- poszukiwanie odbiorców surowców wtórnych oraz zakładów utylizujących pozostałe odpady,
- zgniatanie i belowanie surowców wtórnych i pozostałych odpadów przeznaczonych do dłuższego transportu,
- zawieranie umów z odbiorcami na dostawę surowców i utylizację pozostałych odpadów,
- ewentualne prowadzenie procesów uzdatniających i przetwarzających odpady — surowce wtórne,
- ewentualna eksploatacja gminnego składowiska.

2.7.4. Kierunki rozwoju elektroenergetyki

2.7.4.1. Dostosowanie systemu do potrzeb wynikających z długofalowego rozwoju zagospodarowania województwa i gminy oraz dostarczenie energii w normatywnym standardzie jakościowym i ilościowym w sposób ciągły wymagać będzie:

- modernizacji linii WN 110 kV relacji Sokółka — Dąbrowa Białostocka,
- budowy stacji transformatorowo-rozdzielczej RPZ 110/15 kV w Sidrze,
- budowy linii WN 110 kV relacji Wasilków — Sidra — Sztabin — Augustów 2,
- budowy wyjść liniowych SN 15 kV w kierunkach:

- Suszarnia,
- Suszarnia — Sidra wieś — Słomianka,
- Kłopotki — Siderka — Grzebienie,
- Kniaziówka — Podsutki — Krzysztoforowo,
- Staworowo — Milenkowce,
- Ogrodniki — Mielešzkowce
- Jurasze — Śniczany — Racewo,
- Makowlany — Racewo,
- Racewo — Nowowola — Korycin,
- Jałówka — Nowinka — Janów,
- Romanówka — Bity Kamień — Suchodolina,
- Reszkowce — Krugło — Dąbrowa Białostocka,
- Mościska — Brzozowo — Dąbrowa Białostocka,
- PKP (2 linie)

i powiązań z istniejącymi liniami SN 15 kV

- budowy stacji transformatorowych, linii SN 15 kV zasilających te stacje oraz linii NN zasilających bezpośrednio odbiorców na obszarach zainwestowanych,
- budowy stacji transformatorowych, linii SN 15 kV zasilających te stacje oraz linii NN zasilających bezpośrednio odbiorców na obszarach planowanej zabudowy,
- remontu i modernizacji istniejących urządzeń elektroenergetycznych na terenie gminy w tym stacji transformatorowych, linii SN 15 kV i NN,
- utrzymanie w należytej sprawności technicznej wszystkich istniejących urządzeń elektroenergetycznych w gminie,
- dopuszcza się możliwość rozbudowy lub przebudowy sieci elektroenergetycznej na obszarze objętym zmianą studium poprzez:
  - rozbudowę istniejących linii elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia zgodnie z przepisami szczególnymi,
  - przebudowę napowietrznych linii elektroenergetycznych na kablowe,
- sytuowanie obiektów i zagospodarowanie terenu objętego zmianą w sąsiedztwie urządzeń elektroenergetycznych poprzez:
  - wyznaczenie stref ochronnych od urządzeń elektroenergetycznych istniejących i projektowanych zgodnych z obowiązującymi normami oraz przepisami,
  - zmianę przebiegu przez gestora istniejącej linii elektroenergetycznej napowietrznej kolidującej z projektowanymi obiektami (po podpisaniu odpowiedniego porozumienia),
  - należy uwzględnić pasy technologiczne, w których nakazuje się zagospodarowanie terenu w sposób umożliwiający zapewnienie dostępu do sieci operatorowi w celu prowadzenia robot budowlanych i remontów sieci.

Zestawienie robót przewidywanych przez Zakład Energetyczny Białystok przedstawia tabela.

Tabela 53

L.p.	Nazwa miejscowości — Nr stacji transformatorowej	Rok realizacji	Stacje transformatorowe		
			do przeniesienia	do remontu	projektowane
1.	Słomianka Nr 557	1999		1	1
2.	Siekierka Nr 38	1999	1		1
3.	Słomianka II Nr 512	2000		1	2
4.	Słomianka III Nr 513	2001		1	2
5.	Jurasze Nr 828	2001		1	
6.	Jurasze Nr 829	2001	1		1
7.	Poganica Nr 323	2002	1		1
8.	Kol. Bieniasze nr 799	2003	1		1
9.	Śniczany nr 814	2004	1		1
10.	Śniczany Nr 815	2005		1	1
11.	Jurasze Nr 800	2005	1		1
12.	zamknięcie pierścienia we w. Sidra	2000			
	Ogółem		6	5	12

Zrealizowanie inwestycji podanych w tabeli poprawi stan elektroenergetycznego systemu w I etapie. Budowa RPZ-tu jest uwarunkowana w dużej mierze potrzebami PKP i jest przewidywana po 2015 roku.

Na rysunku studium pokazano trasy linii WN 110 kV wariantowo. (Dotyczy to wejścia linii od strony Sokółki). Trasa linii WN 110 kV pokazana od strony Kuźnicy jest alternatywnym rozwiązaniem w przypadku realizacji RPZ-tu 110/15 kV w Kuźnicy. W tym wypadku linia WN 110 kV z kierunku Sokółki będzie zbędna.

Zakładane trasy projektowanych linii WN 110 kV SN 15 kV z reguły mieszczą się w pasach ochronnych zarezerwowanych w aktualnie obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Sidra.

Postuluje się w maksymalny sposób wykorzystać możliwość prowadzenia linii dwutorowych (szczególnie na odcinkach wychodzących z RPZ-tu).

W celu uniezależnienia zasilania w energię elektryczną wsi Sidra od pracy linii SN 15 kV zasilających Mieszalnię Pasz, zakłada się budowę odcinka długości 3 km linii SN 15 kV od istniejącej linii SN 15 kV na północnym zachodzie wsi, do linii SN 15 kV głównej Sokółka — Dąbrowa Białostocka.

Będzie to zamknięcie pierścienia na terenie ośrodka gminnego w I etapie. Po wybudowaniu RPZ-tu możliwe będzie zasilanie bezpośrednio z w/w stacji, po przedłużeniu odcinka linii SN 15 kV wybudowanego w I etapie i wprowadzeniu do RPZ-tu.

2.7.4.2. Zmniejszenie uciążliwości urządzeń systemu elektroenergetycznego wymagać będzie:

- budowy linii elektroenergetycznych w sposób niekolizyjny z długofalowym rozwojem osadnictwa oraz chronionymi elementami środowiska przyrodniczego,
- preferowanie rozwiązań technicznych powodujących zmniejszenie zajętości terenu przez urządzenia elektroenergetyczne,
- zachowania linii zabudowy zgodnych z obowiązującymi przepisami od urządzeń elektroenergetycznych istniejących i projektowanych.

2.6. Kierunki i zadania rozwoju komunikacji

Gmina Sidra obsługiwana będzie siecią dróg, linią kolejową i komunikacją autobusową.

2.6.1. Sieć drogowa

2.6.1.1. Drogi wojewódzkie

16) Przepustowość dróg i prognozy ruchu przedstawiają się następująco:

- Przepustowość dróg o szerokościach jezdni 6 m i 7 m przy poziomie swobody ruchu D wynoszą 1050 p/h i 1250 p/h,
- Na podstawie pomiarów ruchu w 2015 r. wyniki w p/d były jak niżej:

Nr 671

Sokolany – Korycin - 1209

Nr 673

Dąbrowa Białostocka – Sokolany - 2601

Sokolany – Sokółka - 5054

17) Przepustowość dróg o szerokościach jezdni 6 m przy poziomie swobody ruchu D wynoszą 1050 p/h.

18) Prognozy ruchu na podstawie pomiarów ruchu w 1995 r.

	1995	2000	2005	2010	2015
~~Nr 672 Korycin – Sokolany~~	~~500~~	~~600~~	~~800~~	~~900~~	~~1100~~
~~Nr 673~~					
~~Dąbrowa Białostocka – Sokolany~~	~~1400~~	~~1800~~	~~2200~~	~~2700~~	~~3100~~
~~Sokolany – Sokółka~~	~~2100~~	~~2800~~	~~3500~~	~~4200~~	~~4900~~

19) Z porównania przepustowości dróg z prognozą ruchu w 2015 r. wynoszącym 672 – 100 p/h ($0,095 \times 1100 = 104$), 673 – 300 p/h i 450 p/h ($0,095 \times 3100 = 294$, $0,095 \times 4900 = 465$) 671 - 115p/h ($0,095 \times 1209 = 115$), 673 – 247p/h i 480 p/h ($0,095 \times 2601 = 247$, $0,095 \times 5.054 = 480$) wynika, że istniejące przekroje dróg mają duże rezerwy przepustowości.

20) Na drodze Nr 672 może znacznie wzrosnąć ruch po przełożeniu przebiegu drogi Nr 18 Warszawa – Białystok – Kuźnica – granica państwa w ciąg m.in. tej drogi.

21) Zgodnie z projektem studium zagospodarowania przestrzennego województwa białostockiego, w celu omięcia Krajowego Parku Puszczy Knyszyńskiej przewiduje się zmianę przebiegu drogi Nr 18. Droga ta w I etapie przebiegałaby na trasie Białystok – Knyszyn – Korycin – Janów – Sokolany – droga Nr 18 (z budową nowego odcinka drogi) oraz docelowo na kierunku Stare Jezowe – Tykocin – Knyszyn – Korycin – Janów – Sokolany – droga Nr 18.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego, w celu omięcia Krajowego Parku Puszczy Knyszyńskiej przewiduje się zmianę przebiegu drogi S19. Droga ta przebiegałaby na trasie Kuźnica Białostocka – Sokółka – Janów – Korycin – Knyszyn – Białystok.

22) Przy przełożeniu trasy przebiegu drogi Nr 18 według w/w koncepcji, parametry i rozwiązania techniczne obecnej drogi Nr 672 docelowo trzeba będzie dostosować do parametrów drogi ekspresowej.

23) Parametry techniczne i użytkowe dróg przyjmować zgodnie z obowiązującymi przepisami obecnie rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie. (Dz. U. Nr 43, poz. 430).

24) Należy liczyć się z potrzebą poszerzenia pasa drogowego do 40 m oraz przy budowie dróg zbiorczych jednostronnych lub dwustronnych do 50 lub 60 m.

- 25) Zgodnie z art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. **ustawą** o drogach publicznych zmienionej art. 52 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej — w związku z reformą ustrojową państwa (Dz. U. Nr 106, poz. 668) obiekty budowlane przy drogach publicznych powinny być usytuowane w odległości od zewnętrznej krawędzi jezdni co najmniej:
- c) ekspresowej:
- na terenie zabudowy miast i wsi 20 m,
  - poza terenem zabudowy 40 m.
- d) wojewódzkiej
- na terenie zabudowy miast i wsi 8 m,
  - poza terenem zabudowy 20 m.
- 26) Na etapie modernizacji drogi trzeba będzie opracować ocenę oddziaływania drogi na środowisko, z uwzględnieniem właściwej prognozy ruchu, z równoczesnym ustaleniem zasad i warunków realizacji zabudowy wymagającej ochrony w jej otoczeniu oraz ochrony istniejącej zwartej zabudowy przed uciążliwościami ruchu. Do czasu wykonania oceny oddziaływania drogi (~~Nr 18~~) (**Nr S19**) na środowisko postuluje się dla obiektów budowlanych przeznaczonych na pobyt ludzi zachować minimalne linie zabudowy, 100 m od krawędzi jezdni.
- 27) Uwzględnić parametry drogi w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego łącznie z warunkami zagospodarowania ich obrzeży, wynikających z oceny oddziaływania drogi na środowisko.
- 28) Wprowadzić urządzenia zabezpieczające w miejscach największych możliwości powstania kolizji na drodze z ruchem lokalnym i pieszym.
- 29) Wykonać zabezpieczenia istniejącej i projektowanej zabudowy przed uciążliwościami ruchu samochodowego w miejscach wskazanych w ocenie oddziaływania drogi na środowisko.
- 30) Minimalizować ilość nowych włączeń ulic i zjazdów, zwłaszcza z lewoskrętami z wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów budowlanych i uzgodnić je z zarządcą drogi.

2.6.1.2. Drogi powiatowe

- 9) ~~Zgodnie z art. 6 a ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych zmienionej art. 52 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej — w związku z reformą ustrojową państwa (Dz. U. Nr 106, poz. 668 do dróg powiatowych zalicza się drogi inne niż określone w art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 1, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą".~~

Na podstawie w/w ustalenia, można zakwalifikować tylko następujące drogi: 03 107, 03 110, 03 114, 03 115, 03 119, 03 161 i 03 183.

- 10) Sprawne powiązania zewnętrzne gminy będą realizowane poza drogami wojewódzkimi, drogami powiatowymi o następujących numerach: 03 107, 03 110, 03 114, 03 115, 03 119, 03 161, 03 183.
- 11) Przy założonym standardzie w „projekcie studium województwa białostockiego”, że ośrodki gminne powinny mieć połączenia między sobą drogami o nawierzchni twardej

ulepszonej przewiduje się w pierwszej kolejności do modernizacji drogi powiatowe o następujących numerach: 03 110, 03 114, 03 115, 03 119 i 03 183.

- 12) Parametry techniczne i użytkowe dróg przyjmować zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43, poz. 430).
- 13) Zgodnie z art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, zmienionej art. 52 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. przytoczonej w punkcie 2.6.1.2.1) „ kierunków rozwoju”, obiekty budowlane przy drogach publicznych powinny być usytuowane w odległości od zewnętrznej krawędzi jezdni drogi powiatowej, co najmniej:
  - na terenie zabudowy miast i wsi   8m,
  - poza terenem zabudowy   20 m.
- 14) Na etapie modernizacji drogi należy wykonać ocenę oddziaływania drogi na środowisko, z równoczesnym ustaleniem zasad i warunków realizacji zabudowy szczególnie wymagającej ochrony w jej otoczeniu oraz ochrony istniejącej zwartej zabudowy przed uciążliwościami ruchu.
- 15) Uwzględnienia właściwych parametrów dróg w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego łącznie z warunkami zagospodarowania ich obrzeży, wynikających z oceny oddziaływania drogi na środowisko.
- 16) ~~Można przypuszczać, że ulegnie zmianie numeracja dróg powiatowych i gminnych na mocy art. 10 lit. C ust. 5 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, zmienionej art. 52 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. przytoczonych w w/w punkcie 2.6.1.3.1, który brzmi „Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia sposób numeracji oraz zakres, treść i sposób prowadzenia ewidencji dróg i obiektów mostowych”.~~

2.6.1.3. Drogi gminne

- 6) Struktura funkcjonalno-techniczna i przestrzenna dróg gminnych określona w punkcie 9.1.1.3 „uwarunkowań studium może ulec istotnym zmianom w przypadku zaistnienia okoliczności określonych w punkcie 9.5. „uwarunkowań studium” po zaliczeniu wymienionych dróg do dróg gminnych oraz w punkcie 2.6.1.3.1. „kierunków studium” w przypadku przekazania części dróg powiatowych pod zarządek gminy.
- 7) Wewnętrzne potrzeby transportowe gminy realizowane będą poza drogami wojewódzkimi i powiatowymi drogami gminnymi.
- 8) Parametry techniczne i użytkowe dróg gminnych należy przyjmować zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43, poz. 430).
- 9) Bieżące remonty i modernizację dróg należy wykonywać z uwzględnieniem priorytetów dla:
  - odcinków dróg obsługujących największą liczbę mieszkańców i obszary o najwyższej w skali gminy aktywności gospodarczej,
  - odcinków o największych zagrożeniach funkcjonowania ruchu, mogących wywołać zakłócenie życia społeczno-gospodarczego części sieci osadniczej.
- 10) ~~Numeracja i ilość dróg gminnych może ulec zmianom z przyczyn określonych w punktach 2.6.1.2.8.) i 2.6.1.3.1.) „kierunków studium”.~~

2.6.2. Techniczne zaplecze motoryzacji

- 3) Dla poszczególnych programów zagospodarowania zaleca się przyjmować:
- d) wskaźniki miejsc postojowych przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 51

L.p.	Wyszczególnienie	Jednostka odniesienia	Ilość miejsc postojowych
1	2	3	4
1	Administracja	1000 m ² p.u.	8-24
2	Handel	1000 m ² p.u.	7-20
3	Zakład pracy	100 zatrud.	8-14
4	Restauracja	100 miejsc konsumpcyjnych	12-20
5	Kościół	100 uczestników mszy	10

- e) stacja paliw zaleca się przyjmować wg zasady, że 1 stacja o 4÷6 dystrybutorach może obsłużyć 5.000÷6.000 samochodów.
- f) miejsca obsługi samochodów zaleca się programować wg następujących wskaźników:
- 1 st. / 300÷400 samochodów,
1 st./ 300÷400 m² powierzchni stacji.
- 4) Przy wskaźników motoryzacji w 2005 r. do 340 i 2010 r. do 400 należy sukcesywnie dążyć do zaspokojenia potrzeb w zakresie technicznego zaplecza motoryzacji jak przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 52

l.p.	Wyszczególnienie	Lata	
		2005	2010
1.	Wskaźnik motoryzacji	340	400
2.	Ludność ogółem w gminie	3.900	3.500
3.	Ilość ludności		
4.	a) w Sidrze	763	781
5.	b) w gminie	3.137	2.719
6.	Parkingi krótkiego postoju	37	42
7.	Ilość samochodów osobowych	1.326	1.600
8.	Ilość pojazdów	2.210	2.200
9.	Niezbędna ilość stacji paliw	1	1
10.	Niezbędna ilość zakładów naprawy pojazdów	9÷12	10÷13

Postuluje się utrzymanie rezerw planistycznych przy drodze Nr 673 z przeznaczeniem do obsługi komunikacyjnej.

2.6.3. Koleje

- 4) Z uwagi na zaliczenie linii kolejowej Warszawa — Białystok — Sokółka — Suwałki — Trakiszki — granica państwa do europejskich korytarzy kolejowych — E26 (Helsinki) — (Tallin — Ryga — Warszawa) planuje się jej modernizację z dostosowaniem do kursowania pociągów z prędkością 160 km/h, z budową drugiego toru oraz jej elektryfikację.
- 5) Należy zwiększyć bezpieczeństwo przy transporcie kolejną ładunków niebezpiecznych poprzez zaostreżenie przepisów bezpieczeństwa i ich rygorystyczne egzekwowanie.

6) Wykorzystać koleje w większym stopniu do transportu ładunków masowych.

2.6.4. Komunikacja autobusowa.

Przy przyjętym w „projekcie studium zagospodarowania przestrzennego byłego województwa białostockiego” standardzie dostępności 2 km do przystanku autobusowego, należy stworzyć warunki do obsługi wsi Zwierzany.

Zapewnienie właściwego standardu obsługi podróżnych wymagać będzie:

- d) utrzymania we właściwym stanie technicznym dróg, po których kursują autobusy,
- e) sukcesywnej wymiany starych autobusów na nowoczesne, bardziej funkcjonalne z dostosowaniem dla ludzi niepełnosprawnych i mniej uciążliwych dla środowiska,
- f) obniżenia przez Przedsiębiorstwo PKS kosztów funkcjonowania, a w efekcie do obniżenia cen usług transportowych.

2.6.5. Ścieżki rowerowe.

Wyznaczenie ścieżek rowerowych przewiduje się na trasach : Sidra — Szczerbowo — Kurnatowszczyzna — wokół zbiornika wodnego po jego zrealizowaniu — Andrzejewo — Ogrodniki — Sidra, Sidra — Szostaki — (Grzebień — Różanystok) i Sidra — Bierwicha — wokół zbiornika wodnego po jego zrealizowaniu.

2.7. Kierunki i zadania rozwoju infrastruktury technicznej

Proponowane rozwiązania oparto na aktualnym rozeznaniu bieżących i przyszłych potrzeb.

Dopuszcza się możliwość wprowadzenia nowych elementów i rozwiązań systemów bez konieczności zmiany treści studium pod warunkiem, iż nie zostaną naruszone istotne jego elementy.

2.7.1. Zaopatrzenie w wodę.

2.7.1.1. Prognoza zapotrzebowania wody.

Do obliczenia zapotrzebowania wody w Sidrze przyjęto:

- 3) wskaźniki zapotrzebowania wody
  - na cele bytowo-gospodarcze mieszkańców 150 dm³/dM przy 100 % korzystających z wodociągu i wskaźnikach nierównomierności dobowej $N_d = 1,3$ i godzinowej $N_h = 2,5$,
  - dla zakładów użyteczności publicznej 15 dm³/Md przy $N_d = 1,1$ i $N_h = 2,5$,
  - na cele drobnego przemysłu 10 % zapotrzebowania na cele bytowo-gospodarcze przy $N_d = 1,15$,
  - dla zwierząt gospodarskich 10 % zapotrzebowania na cele bytowo-gospodarcze przy $N_d = 1,2$ i $N_h = 3,0$,
  - na własne potrzeby wodociągu 15 % średniego zapotrzebowania,
  - cele p.po z. — 10 dm³/s.
- 4) liczbę mieszkańców w Sidrze w okresie kierunkowym 2010 r. przyjęto 780 osób.

Ogólne zapotrzebowanie wody w miejscowości Sidra

Tabela 53

Wyszczególnienie	$Q_{\text{śrd}}$ m ³ /d	Q_{maxd} m ³ /d	$Q_{\text{śrh}}$ m ³ /h	Q_{maxh} m ³ /h
cele bytowo-gosp. mieszkańców	117,0	152,1	4,8	15,8
zakłady użyteczności publicznej	11,7	12,9	0,5	1,34
zwierzęta gospodarskie	11,7	14,0	0,5	1,76
drobny przemysł	11,7	13,5	0,5	0,6

Razem	152,1	192,5	6,3	19,5
Potrzeby własne wodociągu	22,8	22,8	0,95	0,95
Ogółem	174,9	215,3	7,25	20,45
Cele p. pożarowe				36,00
Ogółem z p. poż.				56,45

Zatwierdzone zasoby ujęcia w ilości 33,8 m³/h pokrywają potrzeby mieszkańców Sidry w godzinach maksymalnych rozbiórów w okresie kierunkowym.

Nie zabezpieczają jednak zapotrzebowania przeciwpożarowego i przewiduje się pokrycie tych potrzeb z ujęcia w Makowlanach i Krzysztoforowie poprzez budowę spinki sieci wodociągowej Sidra — Makowlany i Sidra — Potrubowszczyzna.

Do obliczenia zapotrzebowania wody w pozostałych wsiach gminy przyjęto scalony wskaźnik zapotrzebowania wody w wielkości 160l/Md przy 100 % korzystających z wodociągu i wskaźniku nierównomierności dobowej $N_d = 1,3$ i godzinowej $N_h = 2,5$.

Ilość mieszkańców w okresie kierunkowym 2010 roku podłączonych do poszczególnych wodociągów przyjęto wg prognozy ludności w gminie 3500 w tym 780 miejscowość Sidra i 2.720 pozostałe wsie, z tego:

wodociąg Makowlany - 2.070 osób,
wodociąg Krzysztoforowo - 660 osób.

Zapotrzebowanie wody przez mieszkańców wsi podłączonych do poszczególnych wodociągów

Tabela 54

	Zatwierdzone zasoby ujęcia m ³ /h	Zapotrzebowanie wody w 2010 r.			
		$Q_{d\ \acute{s}r}$ m ³ /d	Q_{max} m ³ /d	$Q_{h\ \acute{s}r}$ m ³ /h	$Q_{h\ max}$ m ³ /h
Wodociąg Makowlany	82,0	331	430,6	13,8	44,8
Wodociąg Krzysztoforowo	54,0	105,6	137,3	4,4	14,3

Zatwierdzone zasoby ujęć wody wodociągu Makowlany i Krzysztoforowo zabezpieczają potrzeby mieszkańców podłączonych i planowanych do podłączenia do poszczególnych wodociągów w godzinach maksymalnych poborów jak również potrzeby przeciwpożarowe. Nadwyżka wody z tych ujęć będzie stanowiła uzupełnienia potrzeb przeciwpożarowych Sidry.

2.7.1.2. Kierunki działania i zadania w zakresie zaopatrzenia w wodę

- 4) Zapewnienie ciągłej dostawy wody o jakości zgodnej z obowiązującymi normami sanitarnymi w ilości pokrywające] pełne potrzeby odbiorców i przeciwpożarowe poprzez:
  - e) utrzymanie w należyтым stanie technicznym z ewentualną modernizacją i rozbudową istniejących ujęć wody i stacji uzdatniania w Sidrze i Makowlanach,
  - f) przystosowanie stacji wodociągowej i ujęcia wody w Krzysztoforowie Gospodarstwa Mieszkaniowego Zasobu Skarbu Państwa w Makowlanach do potrzeb grupowego wodociągu wiejskiego,
  - g) zwiększenie pewności i sprawności dystrybucji wody oraz zmniejszenie ilości sytuacji awaryjnych w wyniku diagnozowania stanu technicznego sieci wodociągowej i wymiany niesprawnej armatury (np. zasuw) oraz odcinków sieci o dużej awaryjności, które są przyczyną przerw w dostawie wody, jej ubytków, okresowego pogorszenia jakości i strat ekonomicznych.
  - h) Rozwój sieci wodociągowej w gminie z wykorzystaniem istniejących wodociągów:

- w miejscowości Sidra w zakresie umożliwiającym podłączenie do niej całej zwartej zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej istniejącej i projektowanej oraz w miarę zgłaszanych potrzeb zabudowy rozproszonej,
  - do wodociągu Makowlany sukcesywne podłączenie wsi dotychczas nie zwodociągowanych leżących w północno-zachodniej części gminy, a mianowicie: Siekierka, Bierwicha, Słomianka, Nowinka, Wólka i w południowo-wschodniej części gminy: Śniczany, Zwierzany, Jurasze, Bieniasze, Ogrodniki,
  - połączenie wodociągu Makowlany z wodociągiem w Sidrze, którego wydajność nie zabezpiecza zapotrzebowania przeciwpożarowego,
  - do wodociągu w Krzysztoforowie podłączenie wsi leżących w północnej i wschodniej części gminy: Pohorany, Bierniki, Podsutki, Siderka, Szostaki, Staworowo, Zalesie, Potrubowszczyzna i połączenie z wodociągiem Sidra,
  - w miarę zgłaszanych potrzeb do rozproszonych gospodarstw kolonijnych,
  - na potrzeby rozwoju poszczególnych wsi i turystyki.
- 5) Propozycje rozwoju sieci wodociągowej pokazane w części graficznej studium są orientacyjne i mogą ulec zmianom w trakcie szczegółowych analiz projektowych.
- 6) Utrzymanie w należyтым stanie technicznym z możliwością sprawnego uruchomienia eksploatacyjnego dla ewentualnych potrzeb obrony cywilnej istniejących studni głębinowych określonych w punkcie 10.5.7. „Uwarunkowań”. Likwidację studni każdorazowo należy uzgodnić z organem do spraw obrony cywilnej.

2.7.2. Odprowadzenie i oczyszczenie ścieków sanitarnych

- 7) Przyjmuje się rozdzielczy system kanalizacji w gminie, składający się z niezależnego systemu kanalizacji sanitarnej do odprowadzenia ścieków bytowo-gospodarczych i poprodukcyjnych do oczyszczalni ścieków oraz oddzielnego dla kanalizacji deszczowej, z urządzeniami podczyszczającymi do odprowadzenia wód opadowych z terenów zabudowanych.
- 8) Systemy scentralizowane kanalizacji sanitarnej na terenie gminy powinny być rozwiązywane z uwzględnieniem następujących kryteriów
- w miejscowościach o największym w skali gminy procencie ludności w ogóle, a produkcyjnej w szczególności, a także o najprężniejszej gospodarce. Stworzy to większą niż w innych wsiach szansę na uzyskanie od mieszkańców partycypacji finansowych w kosztach inwestycji, a także najefektywniejsze jej wykorzystanie,
  - w miejscowościach, w których zlokalizowane są lub będą zakłady obsługi ludności, generujące znaczne w skali lokalnej ilości ścieków sanitarnych takie jak: szkoła, ośrodek zdrowia, zlewnia mleka,
  - w miejscowościach, w których przewiduje się rozwój mieszkalnictwa, sektora gospodarczego, turystyki.
- 9) Kolejność rozwoju scentralizowanych systemów kanalizacji sanitarnej wg kryteriów podanych w punkcie 2):

- d) budowa kanalizacji sanitarnej i zbiorczej oczyszczalni ścieków z punktem zlewnym nieczystości płynnych w miejscowości gminnej Sidra z etapową realizacją oczyszczalni,
  - e) budowa kanalizacji sanitarnej w poszczególnych wsiach i odprowadzenie ścieków za pośrednictwem ewentualnych przepompowni do oczyszczalni w Sidrze z realizacją w pierwszym etapie we wsiach: Makowlany, Poganica, Racewo, Jacowlany i w II etapie we wsiach: Siekierka, Bierwicha, Słomianka i na terenach turystycznych wokół zbiornika „Bierwicha” po jego zrealizowaniu oraz w Juraszach, Śniczanach i na terenach turystycznych wokół zbiornika „Andrzejewo” po jego zrealizowaniu,
  - f) w pozostałych miejscowościach o zwartej zabudowie, przyjęcie sposobu rozwiązania gospodarki ściekowej, czy w oparciu o zbiorczą kanalizację sanitarną z oczyszczalnią ścieków, czy przetłoczenie do najbliższej wsi, podłączonej do oczyszczalni, czy też przyjmując budowę indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków, powinno być poprzedzone szczegółową analizą techniczno-ekonomiczną.
- 10) Podjęcie decyzji co do budowy oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej w danej wsi wymagać będzie każdorazowo.
- sondażu wśród mieszkańców odnośnie chęci i możliwości partycypacji w kosztach inwestycji,
  - rozeznania możliwości uzyskania zewnętrznego wsparcia finansowego,
  - wyznaczenia lokalizacji oczyszczalni ścieków i kanałów sanitarnych w trybie planowania przestrzennego (wskazane w części graficznej studium propozycje mają charakter orientacyjny).
- 11) Na obszarach zabudowy rozproszonej, w której nieracjonalna jest budowa systemów scentralizowanych, przewiduje się preferowanie indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków dla zabudowy mieszkaniowej, a dla ewentualnych zakładów lokalnych kontenerowych oczyszczalni ścieków. Należy dążyć do eliminowania odprowadzenia ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych, gdyż jest to rozwiązanie uciążliwe dla użytkowników i nie zapewnia ochrony środowiska, wód gruntowych. Zbiorniki szczelne należy traktować jako rozwiązanie przejściowe, na terenach jeszcze nieuzbrojonych, ale przewidzianych do objęcia kanalizacją zbiorczą.
- 12) W długofalowym procesie porządkowania gospodarki ściekowej w gminie, szybki postęp techniczny w dziedzinie oczyszczania ścieków może zaowocować rozwiązaniami dziś nieprzewidywalnymi, a pozwalającymi uporządkować gospodarkę ściekową w gminie niższymi nakładami finansowymi, niż jest to możliwe przy obecnie znanych technologiach.

2.7.3. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów stałych.

- 5) Stworzenie systemu gromadzenia, usuwania i unieszkodliwiania odpadów stałych w sposób racjonalny, gwarantujący ochronę środowiska i maksymalne wykorzystanie wtórne składników użytkowych, odpowiadającego nowym przepisom prawnym, uwzględniających wymogi Unii Europejskiej, wymagać będzie:
- k) prawidłowej, zgodnej z założeniami projektowymi gminnego wysypiska odpadów stałych zlokalizowanego na gruntach wsi Sidra,
  - l) rekultywacji zamkniętego gminnego wysypiska znajdującego się obok nowego,

- m) opracowania specjalistycznego projektu techniczno-organizacyjnego systemu gospodarki odpadami stałymi,
  - n) przygotowanie organizacyjne systemu selektywnej zbiórki odpadów z wydzieleniem surowców wtórnych i odpadów niebezpiecznych,
  - o) przeprowadzenia wśród mieszkańców kampanii promocyjnego tego systemu,
  - p) wprowadzenia w gminie systemu selektywnej zbiórki odpadów, uwzględniając w pierwszej kolejności największe miejscowości w gminie: Sidra, Makowlany, Poganica, Racewo, Jacowlany, Jałówka, Chwaszczewo, Siekierka, Bierwicha, Słomianka,
  - q) wybrania przedsiębiorstwa zajmującego się obsługą selektywnej zbiórki odpadów z ustaleniem zadań, jakie będą do niego należały,
  - r) prowadzenia w sposób ciągły edukacji i pracy ze społeczeństwem, szczególnie dziećmi i młodzieżą w zakresie propagowanego systemu zbiórki odpadów,
  - s) tworzenia warunków i zachęt do rozwoju lokalnego przetwarzania surowców wtórnych,
  - t) ustalenia rzeczywistej strefy oddziaływania wysypiska na środowisko i wprowadzenie trybem planu miejscowego.
- 6) Specjalistyczny projekt techniczno-organizacyjny systemu usuwania i unieszkodliwiania odpadów stałych, wykonany na zlecenie gminy powinien w szczególności określić:
- mankamenty funkcjonowania dotychczasowego systemu i wstępne opinie mieszkańców co do kierunków jego zmian,
  - prognozę co do ilości i składu odpadów w tym ilości i rodzaju odpadów do recyklingu oraz odpadów niebezpiecznych,
  - określenie systemu zbiórki odpadów w miejscu wytworzenia tj.
    - rozwiązanie wielopojemnikowe, w których ilość pojemników uzależniona jest od ilości zbieranych asortymentów surowców wtórnych (makulatura, metal, szkło, tworzywo sztuczne, tekstylia) oraz odpadów do unieszkodliwiania przez przedsiębiorstwa specjalistyczne i odpadów, których nie można wykorzystać gospodarczo,
    - rozwiązanie dwupojemnikowe — surowce wtórne i odpady do unieszkodliwiania w jednym pojemniku z późniejszą segregacją w zbiornicy odpadów i w drugim pojemniku do wywiezienia na składowisko odpadów,
  - celowość ekonomiczną i techniczną bezpośredniego odbioru selekcjonowanych odpadów w miejscu wytwarzania i transportu surowców wtórnych do zbiornicy odpadów, a odpadów, których nie można wykorzystać gospodarczo na składowisko gminne, albo zastosowanie kontenerów przy wsiach z okresowo transportowanymi odpadami (w większych ilościach) do zbiornicy odpadów lub na składowisko w zależności od ich rodzaju,
  - w przypadku wariantu w kontenerami ich lokalizację z uwzględnieniem: maksymalnej dostępności w ruchliwych punktach — obok szkół, zakładów usługowych, handlowych itp.

- określenie ilości i lokalizację zbiornic odpadów z wykorzystaniem tam gdzie to jest możliwe i racjonalne nie zagospodarowanych terenów usługowych rolnictwa bądź wyznaczenie nowych w trybie planowania miejscowego, w przypadku stwierdzenia, iż istniejące rozwiązanie na gminnym wysypisku nie zabezpiecza wszystkich potrzeb w tym zakresie,
- określenie niezbędnego wyposażenia zbiornic odpadów,
- określenie co należy zrobić ze zgromadzonymi odpadami niebezpiecznymi,
- określenie warunków techniczno-ekonomicznych do ewentualnego lokalnego przetwarzania surowców wtórnych oraz zachęt do rozwoju tego typu działalności,
- koszty przedsięwzięcia, sposób jego finansowania z uwzględnieniem środków pozyskiwanych z zewnątrz i efektywności użytkowej,
- harmonogram realizacji przedsięwzięcia z uwzględnieniem etapowania i rozwiązań przejściowych.

7) System selektywnej zbiórki odpadów stałych.

Przygotowanie organizacyjne systemu selektywnej zbiórki odpadów wymagać będzie podjęcia przez samorząd gminy uchwały o wprowadzeniu systemu selektywnej zbiórki odpadów i uchwalenia „Regulaminu gospodarki odpadami”, który powinien szczegółowo regulować funkcjonowanie tego systemu, a przede wszystkim określić:

- rodzaj pojemników jakie powinny być stosowane w systemie,
- miejsca lokalizacji pojemników,
- asortymenty surowców wtórnych oraz odpadów do unieszkodliwiania jakie powinny być selektywnie odzyskiwane,
- sposób usuwania odpadów wielkogabarytowych - czy mieszkańcy we własnym zakresie wywożą do zbiornic odpadów, czy następuje zbiórka odpadów wystawionych przed posesje w określonych dniach np. raz w kwartale,
- graniczną częstotliwość wywozu pojemników z odpadami,
- co należy robić z odpadami nie zagospodarowanymi,
- zadania i odpowiedzialność przedsiębiorstw obsługujących system,
- system opłat za wywóz i utylizację odpadów z uwzględnieniem zachęt do selektywnej zbiórki odpadów,
- obowiązki mieszkańców, administracji budynków mieszkalnych i innych podmiotów gospodarczych objętych systemem,
- sankcje administracyjne i ekonomiczne w przypadku niewłaściwego wypełniania zadań przez uczestników selektywnej zbiórki odpadów.

8) Zadania przedsiębiorstwa zajmującego się obsługą systemu gospodarki odpadami w gminie:

- współudział w organizowaniu systemu,
- zawieranie umów z mieszkańcami, zobowiązujących do selektywnego zbierania i odstawiania odpadów,

- rozstawianie pojemników do selektywnej zbiórki odpadów — zgodnie z regulaminem,
- dostarczanie mieszkańcom worków do selektywnej zbiórki,
- systematyczne odbieranie worków z zebranymi odpadami w cyklach określonych w zawartych umowach, systematyczna wymiana pojemników z zebranymi odpadami na puste,
- ewidencjonowanie odbieranych worków i pojemników z wyselekcjonowanymi surowcami wtórnymi i odpadami do unieszkodliwiania,
- wystawianie mieszkańcom rachunków za wywóz, utylizację odpadów, jeśli koszty nie są wliczone w cenę worka lub w podatek,
- segregowanie surowców wtórnych oraz odpadów do unieszkodliwiania na poszczególne odmiany,
- wywóz zebranych surowców wtórnych i odpadów do zakładów przetwarzających surowce wtórne bądź na Uspisko,
- nadzorowanie i kontrolowanie prawidłowości selektywnego gromadzenia odpadów przez mieszkańców,
- obsługa rejonowych zbiornic odpadów,
- zgłaszanie w gminie wniosków o ewentualne sankcje wobec mieszkańców, którzy nie przestrzegają regulaminu gospodarki odpadami,
- okresowe konserwacje i czyszczenie pojemników we własnym zakresie, bądź przez przedsiębiorstwa usługowe,
- zabezpieczenie składowanych odpadów przed zamoczeniem, spalaniem, zabrudzeniem, a surowców wtórnych dodatkowo przed kradzieżą,
- poszukiwanie odbiorców surowców wtórnych oraz zakładów utylizujących pozostałe odpady,
- zgniatanie i belowanie surowców wtórnych i pozostałych odpadów przeznaczonych do dłuższego transportu,
- zawieranie umów z odbiorcami na dostawę surowców i utylizację pozostałych odpadów,
- ewentualne prowadzenie procesów uzdatniających i przetwarzających odpady — surowce wtórne,
- ewentualna eksploatacja gminnego składowiska.

2.7.4. Kierunki rozwoju elektroenergetyki

2.7.4.1. Dostosowanie systemu do potrzeb wynikających z długofalowego rozwoju zagospodarowania województwa i gminy oraz dostarczenie energii w normatywnym standardzie jakościowym i ilościowym w sposób ciągły wymagać będzie:

- modernizacji linii WN 110 kV relacji Sokółka — Dąbrowa Białostocka,
- budowy stacji transformatorowo-rozdzielczej RPZ 110/15 kV w Sidrze,
- budowy linii WN 110 kV relacji Wasilków — Sidra — Sztabin — Augustów 2,
- budowy wyjść liniowych SN 15 kV w kierunkach:

- Suszarnia,
- Suszarnia — Sidra wieś — Słomianka,
- Kłopotki — Siderka — Grzebienie,
- Kniaziówka — Podsutki — Krzysztoforowo,
- Staworowo — Milenkowce,
- Ogrodniki — Mielešzkowce
- Jurasze — Śniczany — Racewo,
- Makowlany — Racewo,
- Racewo — Nowowola — Korycin,
- Jałówka — Nowinka — Janów,
- Romanówka — Bity Kamień — Suchodolina,
- Reszkowce — Krugło — Dąbrowa Białostocka,
- Mościska — Brzozowo — Dąbrowa Białostocka,
- PKP (2 linie)

i powiązań z istniejącymi liniami SN 15 kV

- budowy stacji transformatorowych, linii SN 15 kV zasilających te stacje oraz linii NN zasilających bezpośrednio odbiorców na obszarach zainwestowanych,
- budowy stacji transformatorowych, linii SN 15 kV zasilających te stacje oraz linii NN zasilających bezpośrednio odbiorców na obszarach planowanej zabudowy,
- remontu i modernizacji istniejących urządzeń elektroenergetycznych na terenie gminy w tym stacji transformatorowych, linii SN 15 kV i NN,
- utrzymanie w należytej sprawności technicznej wszystkich istniejących urządzeń elektroenergetycznych w gminie,
- dopuszcza się możliwość rozbudowy lub przebudowy sieci elektroenergetycznej na obszarze objętym zmianą studium poprzez:
  - rozbudowę istniejących linii elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia zgodnie z przepisami szczególnymi,
  - przebudowę napowietrznych linii elektroenergetycznych na kablowe,
- sytuowanie obiektów i zagospodarowanie terenu objętego zmianą w sąsiedztwie urządzeń elektroenergetycznych poprzez:
  - wyznaczenie stref ochronnych od urządzeń elektroenergetycznych istniejących i projektowanych, zgodnych z obowiązującymi normami oraz przepisami,
  - zmianę przebiegu przez gestora istniejącej linii elektroenergetycznej napowietrznej kolidującej z projektowanymi obiektami (po podpisaniu odpowiedniego porozumienia),
  - należy uwzględnić pasy technologiczne, w których nakazuje się zagospodarowanie terenu w sposób umożliwiający zapewnienie dostępu do sieci operatorowi w celu prowadzenia robot budowlanych i remontów sieci.

Zestawienie robót przewidywanych przez Zakład Energetyczny Białystok przedstawia tabela.

Tabela 53

L.p.	Nazwa miejscowości — Nr stacji transformatorowej	Rok realizacji	Stacje transformatorowe		
			do przeniesienia	do remontu	projektowane
1.	Słomianka Nr 557	1999		1	1
2.	Siekierka Nr 38	1999	1		1
3.	Słomianka II Nr 512	2000		1	2
4.	Słomianka III Nr 513	2001		1	2
5.	Jurasze Nr 828	2001		1	
6.	Jurasze Nr 829	2001	1		1
7.	Poganica Nr 323	2002	1		1
8.	Kol. Bieniasze nr 799	2003	1		1
9.	Śniczany nr 814	2004	1		1
10.	Śniczany Nr 815	2005		1	1
11.	Jurasze Nr 800	2005	1		1
12.	zamknięcie pierścienia we w. Sidra	2000			
	Ogółem		6	5	12

Zrealizowanie inwestycji podanych w tabeli poprawi stan elektroenergetycznego systemu w I etapie. Budowa RPZ-tu jest uwarunkowana w dużej mierze potrzebami PKP i jest przewidywana po 2015 roku.

Na rysunku studium pokazano trasy linii WN 110 kV wariantowo. (Dotyczy to wejścia linii od strony Sokółki). Trasa linii WN 110 kV pokazana od strony Kuźnicy jest alternatywnym rozwiązaniem w przypadku realizacji RPZ-tu 110/15 kV w Kuźnicy. W tym wypadku linia WN 110 kV z kierunku Sokółki będzie zbędna.

Zakładane trasy projektowanych linii WN 110 kV SN 15 kV z reguły mieszczą się w pasach ochronnych zarezerwowanych w aktualnie obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Sidra.

Postuluje się w maksymalny sposób wykorzystać możliwość prowadzenia linii dwutorowych (szczególnie na odcinkach wychodzących z RPZ-tu).

W celu uniezależnienia zasilania w energię elektryczną wsi Sidra od pracy linii SN 15 kV zasilających Mieszalnię Pasz, zakłada się budowę odcinka długości 3 km linii SN 15 kV od istniejącej linii SN 15 kV na północnym zachodzie wsi, do linii SN 15 kV głównej Sokółka — Dąbrowa Białostocka.

Będzie to zamknięcie pierścienia na terenie ośrodka gminnego w I etapie. Po wybudowaniu RPZ-tu możliwe będzie zasilanie bezpośrednio z w/w stacji, po przedłużeniu odcinka linii SN 15 kV wybudowanego w I etapie i wprowadzeniu do RPZ-tu.

2.7.4.2. Zmniejszenie uciążliwości urządzeń systemu elektroenergetycznego wymagać będzie:

- budowy linii elektroenergetycznych w sposób niekolizyjny z długofalowym rozwojem osadnictwa oraz chronionymi elementami środowiska przyrodniczego,
- preferowanie rozwiązań technicznych powodujących zmniejszenie zajętości terenu przez urządzenia elektroenergetyczne,
- zachowania linii zabudowy zgodnych z obowiązującymi przepisami od urządzeń elektroenergetycznych istniejących i projektowanych.